

Till arbetspensionsanstalterna

ARBETSPENSIONSREFORMEN 1994

Arbetspensionslagarna ändras från och med början av 1994 på basis av Pensionskommittén 1990:s förslag. Ändringarna gäller individuell förtidspension, arbetslöshetspension och deltidspension. Samtidigt ändras även reglerna för hur pensionen fastställs och räknas ut.

På grund av reformen korrigeras cirkulär A 23/91 om invalidpension och cirkulär A 10/90 om samordning. Cirkulär A 13/89 om arbetslöshetspension förnyas. Tillämpningsanvisningar gällande deltidspension, automatisk avbrytande av ett arbetsförhållande, arbetslöshetstillägg och andra ändringar i anslutning till hur pensionen räknas ut ges i separata cirkulär.

I detta cirkulär redogörs för reformens huvuddrag. Lagarna som stadfästes av republikens president den 28 juni 1993 medföljer som bilagor till cirkuläret.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

BILAGOR

- Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare (559/93)
- Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (560/93)
- Lag om ändring av lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (561/93)
- Lag om ändring av lagen om pension för företagare (562/93)
- Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (563/93)
- Lag om ändring av folkpensionslagen (564/93)
- Lag om ändring av 4 och 23 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa (565/93)
- Lag om ändring av 2 § lagen om beaktande i undantagsfall av garanterat arbete i arbetspensions-skyddet (566/93)

Juridiska avdelningen

29.6.1993

INNEHÅLL

1.	INDIVIDUELL FÖRTIDSPENSION.....	3
1.1.	Nya villkor för individuell förtidspension.....	3
1.2.	Bindande förhandsbeslut och när pensionen börjar.....	3
1.3.	Återgång till arbete.....	4
2.	ÄNDRINGAR SOM GÄLLER INVALIDPENSION.....	6
3.	PENSION PÅ TIDIGARE GRUNDER.....	6
4.	ARBETSLÖSHETSPENSION.....	7
4.1.	De nya villkoren.....	7
4.2.	När pensionen börjar.....	8
4.3.	Ikraftträdande.....	8
5.	DELTIDSPENSION.....	8
5.1.	Nedre åldersgräns.....	9
5.2.	Pensionens belopp.....	9
5.3.	Ikraftträdande.....	10
6.	ÄNDRINGAR SOM PÅVERKAR PENSIONSBELOPPET.....	10
6.1.	Automatiskt avbrytande av APL-arbetsförhållande.....	10
6.1.1.	Villkor, tidpunkt och verkningar.....	11
6.1.2.	7 § 2 mom. APL och automatiskt avbrytande.....	12
6.1.3.	Tillämpningsområde och ikraftträdande.....	12
6.2.	Pensionstillväxt.....	12
6.3.	Ändringar som gäller uträkningen av ålderspension.....	13
6.4.	Efterkarenstid.....	14
6.5.	KAPL-lön för återstående tid.....	15
6.6.	Pensionslön.....	15
6.7.	Samordning.....	16
6.7.1.	Samordningsgrunden enligt APL.....	16
6.7.2.	KAPL-samordningsgrund.....	17
6.7.3.	Ikraftträdande.....	17
6.8.	Garanterat arbete.....	18
6.9.	Arbetspensionstillägg.....	18
6.10.	Pensionsjämkning.....	20
7.	ARBETSTAGARNAS PENSIONSavgIFT.....	20
8.	FONDERING.....	21
9.	ÖVRIGA ÄNDRINGAR.....	21
10.	ÄNDRINGAR I FOLKPENSIONSLAGEN.....	21

Juridiska avdelningen

29.6.1993

1

INDIVIDUELL FÖRTIDSPENSION

Den nedre gränsen för individuell förtidspension höjs till 58 år. Samtidigt har villkoren för återstående tid ändrats i situationer när den som ansöker om individuell förtidspension ålderspensioneras från den offentliga sektorn vid en ålder som är lägre än 65 år. Dessutom har stadgandena om under hur lång tid förhandsbeslutet är bindande, när pensionen börjar och arbete under pensionstiden ändrats.

Mindre ändringar har också gjorts i stadgandena om invalidpension och rehabiliteringspenning.

1.1

Nya villkor för individuell förtidspension

Nedre åldersgräns

Den nedre åldersgränsen för individuell förtidspension höjs från nuvarande 55 år till 58 år (4 e § 1 mom. APL).

Den nedre åldersgränsen är dock fortsättningsvis 55 år för arbetstagare födda 1939 eller tidigare (ikraftträdelsestadgandets 6 mom.).

Återstående tid

Enligt de nya stadgandena krävs inte rätt till återstående tid när arbetstagaren har ålderspensionerats från den offentliga sektorn i en pensionsålder som är lägre än 65 år (4 e § 2 mom. APL).

Individuell förtidspension kan i dessa fall beviljas utan återstående tid när pensionsfallet som gäller den individuella förtidspensionen har inträffat tidigast 1.1.1994 (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

1.2

Bindande förhandsbeslut och pensionens början

Bindande förhandsbeslut

Tiden under vilket förhandsbeslutet om individuell förtidspension är giltigt förlängs från nuvarande sex till nio månader (4 e § 3 mom. APL).

Arbetstagaren och arbetsgivaren kan sinsemellan komma överens om en giltighetstid som är längre än denna. Avsikten är att möjligheterna till deltidarbete eller ändrade arbetsuppgifter skall utredas på arbetsplatsen som ett alternativ till pensioneringen.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Förhandsbeslutet är bindande för pensionsanstalten i nio månader när pensionsbeslutet har givits 1994 (ikraftträdelsestadgandets 6 mom.).

Pensionen börjar Individuell förtidspension börjar när alla villkor för pensionen är uppfyllda - 58 års ålder, nedsatt arbetsförmåga och avslutat arbete. Individuell förtidspension utbetalas enligt de nya stadgandena dock tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension eller förhandsbeslut. Individuell förtidspension beviljas retroaktivt endast av undantagsskäl (4 e § 4 mom. APL).

De nya stadgandena om när pensionen börjar tillämpas på sådana pensioner där pensionsfallet har inträffat 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

1.3

Återgång till arbete

Den som uppbär individuell förtidspension kan också fr.o.m. 1.1.1994 börja förvärvsarbete utan att förlora rätten till pensionen. Beroende på förvärvsinkomstens storlek utbetalas hälften av pensionen eller lämnas pensionen vilande under förvärvsarbetet (5 b § 2 mom. APL).

Förvärvsinkomst är inkomst av i stadgandena i 8 § 4 mom. APL nämnt förvärvsarbete eller motsvarande inkomst från ett annat EES-land. Förvärvsinkomsten granskas månadsvis.

Förvärvsinkomsterna jämförs med den tidigare inkomstnivån. Den tidigare inkomstnivån fastställs med hjälp av den pensionsgrundade lönen; det är den lön som är grund för den återstående tiden.

De nya stadgandena om utbetalning av hälften av individuell förtidspension eller vilande pension gäller även pensioner som beviljats innan lagändringen trädde i kraft (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

Delpension Om inkomsterna överstiger 1069,86 mk/mån (1993), men utgör mindre än 3/5 av den pensionsgrundande lönen, utbetalas individuell förtidspension i form av delpension. I dessa fall anses mottagaren vara pensionstagare. Även folkpensionen halveras.

Vilande pension Överstiger inkomsterna 3/5 av den pensionsgrundande lönen, lämnas individuell förtidspension vilande under förvärvsarbetet. Medan pensionen vilar anses personen inte vara pensionstagare. Han skall alltså

Juridiska avdelningen

29.6.1993

pensionsförsäkras och även arbetstagarnas pensionsavgift uppbärs av honom. Ny pension tjänas dock inte in medan den individuella förtidspensionen lämnats vilande.

Tidpunkten för ändringen

När pensionstagaren på förhand meddelar att han skall börja arbeta, börjar pensionsanstalten betala individuell förtidspension i form av delpension eller avbryter pensionsutbetalningen från ingången av månaden efter förvärvsarbetet började. I annat fall görs ändringen av utbetalningen fr.o.m. följande möjliga betalningsperiod.

Återkrav

Om pension utbetalats retroaktivt utan grund, kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund med stöd av det specialstadgande som gäller individuell förtidspension (5 b § 6 mom. APL). På dessa grunder kan pension återkrävas tidigast fr.o.m. 1.1.1994.

Om pension betalas av flera pensionsanstalter, utreds om pensionen skall lämnas vilande eller återkrävas av den arbetspensionsanstalt som ansvarat för förhandsanmälningsförfarandet i samband med besluten om arbetsoförmågan.

Vilande pension betalas ut på nytt

Vilande eller i form av delpension utbetald individuell förtidspension kan på ansökan betalas ut till sitt tidigare belopp. Som ansökan räcker arbetstagarens utredning över att han har slutat arbeta eller arbetar mindre så att förvärvsinkomsten understiger det lagstadgade gränobeloppet (5 b § 7 mom. APL).

Pension börjar utbetalas på nytt räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Pension kan i dessa fall utbetalas retroaktivt högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Vilande pension upphör

Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att pensionen upphör fem år efter avbrottet (5 b § 8 mom. APL).

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Vilande pension dras in

Vilande individuell förtidspension kan i regel dras in endast på pensionstagarens begäran. Ett skriftligt meddelande räcker som ansökan. På grundval av denna ansökan drar pensionsanstalten in den individuella förtidspensionen i regel fr.o.m ingången av den månad som närmast följer efter ansökan om indragning (5 b § 8 mom. APL). Arbetstagaren kan ansöka om indragning av den individuella förtidspensionen för att tjäna in ny pension av förvärvsarbetet.

2

ÄNDRINGAR SOM GÄLLER INVALIDPENSION

Invalidpension för kortare tid än ett år

Om en person som får delpension skall genomgå rehabilitering, kan delpension betalas som full pension under rehabiliteringstiden fastän den pågår kortare tid än ett år (5 b § 5 mom. APL).

Det nya stadgandet tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

Invalidpension efter rehabilitering

Om den som har fått rehabilitering enligt arbetspensionslagarna blir arbetsoförmögen innan två år förflutit sedan rehabiliteringen, beviljas pension som om personen skulle ha blivit arbetsoförmögen när beslutet om rehabilitering fattades (6 c § 4 mom. APL). Denna tid var tidigare ett år.

Även detta nya stadgande tillämpas på fall där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

3

PENSION PÅ TIDIGARE GRUNDER

Tiden under vilken pension kan beviljas på tidigare grunder har förlängts från ett år till två år (6 c § 2 mom. APL). När invalidpension beviljas, beviljas alltså pensionen på tidigare grunder alltid när mindre än två år förflutit sedan den tidigare pensionen.

Om pensionen beviljas med anledning av samma sjukdom, kan pensionen på samma sätt som tidigare beviljas på tidigare grunder fastän det har förflutit mer än två år sedan pensionen upphörde.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

De nya stadganden om beviljande av pension på tidigare grunder tillämpas när det nya pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

4

ARBETSLÖSHETSPENSION

Enligt nuvarande bestämmelser är villkoren för arbetslöshetspension minst 60 års ålder, arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under en viss tid samt arbetslöshet som styrks med ett intyg som utfärdats av en Arbetskraftsmyndighet.

I de nya reglerna för arbetslöshetspension som träder i kraft 1.1.1994 finns vissa tilläggsvillkor utöver de ovannämnda villkoren.

Till följd av ikraftträdelsestadgandet kan de gamla stadgandena fortfarande tillämpas under cirka fem år efter det att de nya stadgandena har trätt i kraft.

4.1

De nya villkoren

Rätt till återstående tid

Enligt de nya stadgandena är ett villkor för arbetslöshetspension att även den återstående tiden från pensionsfallet till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst från något pensionssystem kan beaktas som till pension berättigande tid (4 c § 1 mom. 1 punkten APL).

Eftersom ett villkor för arbetslöshetspension i fortsättningen är att dagpenning utbetalats under maximitiden, utfärdas arbetslöshetsintyget först flera år efter det att arbetsförhållandet har upphört. Därför infaller också tidpunkten för pensionsfallet ännu längre efter det sista arbetsförhållandet än för närvarande. Detta inverkar på hur länge rätten till arbetslöshetspension bevaras, om det inte mera finns rätt till återstående tid.

5/15 arbetsår

För att få arbetslöshetspension krävs utöver rätt till återstående tid att den arbetslösa under de 15 kalenderår som omedelbart föregått pensionsfallet under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. APL nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande. Att detta villkor är uppfyllt bedöms på samma sätt som när deltidspension räknas ut (4 c § 1 mom. 2 punkten APL).

Juridiska avdelningen

29.6.1993

4.2

När pensionen börjar

Den arbetslösa kan få arbetslöshetspension först när han inte längre har rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten enligt 26 § 1 och 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dvs. att maximiantalet dagar är uppfyllt (4 c § 1 mom. 4 punkten och 2 mom. APL).

Även den som får **grunddagpenning** skall få dagpenning under en tid som motsvarar maximibeloppet dagpenning avvägd enligt förtjänsten innan han får arbetslöshetspension.

4.3

Ikraftträdande

De nya villkoren tillämpas på sådana arbetslöshetspensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.).

På en arbetstagare som har fyllt 55 år före 1.1.1994 tillämpas dock de gamla stadgandena om han hade rätt till arbetslöshetsdagpenning 1.1.1994 (ikraftträdelsestadgandets 5 mom.).

Tillämpningen av de gamla stadgandena förutsätter alltså inte att personen verkligen får arbetslöshetsdagpenning 1.1.1994. Det räcker att han har rätt till dagpenning, fastän den inte utbetalas vid denna tidpunkt.

Enligt ikraftträdelsestadgandet anses den arbetslösa ha rätt till dagpenning även under den numera fem arbetsdagar långa självrisktid som avses i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, samt nyårsdagen 1994.

5

DELTIDSPENSION

Stadgandena som gäller deltidspension ändras delvis från 1.1.1994. Åldersgränsen för deltidspension sänks till 58 år och pensionens belopp ändras. Enligt de nya reglerna är pensionen 50 procent av inkomstbortfallet.

Enligt de nya reglerna intjänas pension också på grundval av **deltidspensionen** utöver den pension som intjänas på grundval av deltidsarbetet. Det betyder att också deltidspensionärens ålderspension inom den privata sektorn kommer att bättre motsvara den pension som deltidspensionären skulle ha fått om han hade arbetat på heltid.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

5.1

Nedre åldersgräns Den nedre åldersgränsen för deltidspension sänks från nuvarande 60 år till 58 år (4 § 1 mom. APL). Efter ändringen är åldersgränsen densamma som inom den offentliga sektorn.

5.2

Pensionens belopp Efter lagändringen är deltidspensionens belopp 50 procent av skillnaden mellan förvärvsinkomsten av heltidsarbetet och förvärvsinkomsten av deltidssarbetet (5 c § 1 mom. APL). Enligt de tidigare stadgandena var pensionens belopp 44-64 procent av inkomstbortfallet. Det nya stadgandet motsvarar stadgandena i den offentliga sektorns pensionslagar.

Stadgandet om pensionens maximibelopp har inte ändrats. Maximibeloppet är fortfarande 75 procent av det intjänade, samordnade pensionsskyddet.

Ny pension intjänas under pensionstiden

Pensionstillväxten för den som tar ut deltidspension 1.1.1994 eller senare är

- 1,5 % i året av deltidssarbetet fram till början av det år då han fyller 60 år,
- därefter 2,5 % i året och
- under den tid han är deltidspensionerad 1,5 % av inkomstbortfallet i året (5 § 6 mom. APL).

Pensionsdelen som tjänats in under pensionstiden läggs till ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension som beviljas senare. Till den senare pensionen läggs ett belopp som utgör 1,5 procent av pensionslönen under varje år som arbetstagaren har fått deltidspension.

När tilläggsdelen räknas ut beaktas alltså deltidspensionstiden som till **pension berättigande tid** på samma sätt som om den varit arbetsförhållandetid. **Tillväxtprocenten** är 1,5 också till den del som pensionen fortsätter under det år pensionstagaren fyller 60 år och under tiden därefter. När pensionen för pensionstiden räknas ut beaktas som **pensionslön** den skillnad mellan pensionslönen, som räknats ut för heltidsarbetet, och förvärvsinkomsten av deltidssarbetet (inkomstbortfallet) som deltidspensionen ursprungligen grundar sig på.

Även om deltidspensionen senare räknas ut på nytt p.g.a. att pensionstagarens förvärvsinkomst har förändrats, ändras inte pensionslönen för den

Juridiska avdelningen

29.6.1993

pension som tjänas in under pensionstiden enligt det nya inkomstbörfallet.

5.3

Ikraftträdande

De nya stadgandena tillämpas om deltidspensionen börjar 1.1.1994 eller senare.

Under deltidspensionstiden intjänas pension endast om pensionen har börjat efter det att den nya lagen har trätt i kraft.

I samband med lagändringen upphävs stadgandet i 7 § 6 mom. APL om höjning av pensionslönen eller arbetsinkomsten av förvärvsverksamhet under deltidspensionstiden med åldersklasskoefficienter vid fastställandet av annan pension som beviljas som fortsättning på deltidspensionen. Detta gäller även FÖPL och LFÖPL. Om deltidspensionen har börjat före 1.1.1994, tillväxer inte heller pension under deltidspensionstid efter 1.1.1994, utan pensionslönen eller arbetsinkomsten höjs med koefficienter liksom tidigare när ålderspension som beviljas senare räknas ut.

6

ÄNDRINGAR SOM PÅVERKAR PENSIONSBELOPPET

Ändringar som påverkar pensionsbeloppet är automatiskt avbrytande av äldre arbetstagares arbetsförhållande, höjning av tillväxtprocenten för 60 år fyllda och räknesättet vid ålderspension utan återstående tid. Vissa nya förmåner förlänger efterkarenstiden och beräkningsreglerna för pensionslönen samt samordningsgrunden ändras. Dessutom ändras arbetslöshetstillägget till arbetspensionstillägg och de förmåner som ger rätt till tillägget blir fler. Stadgandena om garanterat arbete överförs till arbetspensionslagarna.

6.1

Automatiskt avbrytande av APL-arbetsförhållande

Till APL fogas ett nytt stadgande om automatiskt avbrytande av arbetsförhållande (2 § 5 mom. APL). Syftet med detta stadgande är att förhindra att pensionsskyddet för en arbetstagare i ett långvarigt arbetsförhållande som snart uppnår pensionsåldern försämras.

Enligt det nya stadgandet avbryts 54 år fyllda arbetstagares APL-arbetsförhållande automatiskt när arbetsförhållandet har fortgått oavbrutet i minst tio år. Pension uträknas både för det oavbrutna arbetsförhållandet och för de arbetsförhållande-

Juridiska avdelningen

29.6.1993

perioder som uppstår vid avbrottet. Den av de på detta sätt uträknade pensionerna som blir större bestämmer på vilket sätt pensionslönen för det avbrutna arbetsförhållandet fastställs.

6.1.1

Villkor, tidpunkt och verkningar

Ett arbetsförhållande avbryts alltid automatiskt när en 54-62 år gammal arbetstagares arbetsförhållande har fortgått oavbrutet i minst tio år. Både villkoret om arbetstagarens ålder och om arbetsförhållandets längd skall vara uppfyllt.

Pensionsanstalten avbryter automatiskt ett arbetsförhållande som fortgått minst tio år vid utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år. Har arbetsförhållandet då ännu inte fortgått i tio år, avslutas det vid utgången av det år då tioårsgränsen uppnås.

Nytt APL-arbetsförhållande efter avbrottet

Efter det automatiska avbrottet anses arbetsförhållandeperioden före avbrottet vara ett separat APL-arbetsförhållande och det arbetsförhållande som fortsätter efter avbrottet anses vara ett nytt APL-arbetsförhållande. Pensionsskyddet för dessa arbetsförhållandeperioder bestäms som för två separata APL-arbetsförhållanden.

Arbetsförhållandeperioderna är separata, självständiga APL-arbetsförhållanden även när det är fråga om anslutande av återstående tid, det s.k. flottörsstadagandet, uträkning av utjämningslön och fastställande av den stabiliserade inkomstnivån när deltidspension beviljas.

Oavbrutet arbetsförhållande trots avbrytande

Enligt 2 § 6 mom. APL anses ett arbetsförhållande trots avbrottet ha fortgått utan avbrott när begränsningsstadgandet (4 § 4 mom. APL) tillämpas. Det avbrutna arbetsförhållandet anses ha fortgått utan avbrott även vid fastställande av den i 8 § 3 mom. APL nämnda samordningsgrunden för ett samtidigt arbetsförhållande som fortgått ett år.

Arbetsförhållandet anses på samma sätt ha fortgått utan avbrott vid bestämmande av pensionsanstalternas ömsesidiga ansvarsfördelning (12 § APL).

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Jämförelse av pensionerna

Pensionen fastställs inte på grundval av de separata arbetsförhållandeperiodernas pensionslöner, om den pension som uträknas på basis av det oavbrutna arbetsförhållandets pensionslön är större. Det oavbrutna arbetsförhållandets pensionslön blir i detta fall pensionslön för bägge arbetsförhållandeperioder. Det automatiska avbrottet slopas dock inte. Arbetsförhållandeperioderna är fortfarande separata och de skall betraktas som självständiga APL-arbetsförhållanden.

6.1.2

7 § 2 mom. APL och automatiskt avbrott

Justering av pensionslönen efter prövning som nämns i 7 § 2 mom. APL kan tillämpas både på arbetsförhållandeperioden före och efter avbrottet på samma sätt som när det gäller ett självständigt, separat APL-arbetsförhållande.

7 § 2 mom. APL kan också tillämpas på pensionslönen i ett arbetsförhållande som anses ha fortgått utan avbrott, ifall arbetstagarens inkomstnivå har sjunkit under arbetsförhållandeperioden efter avbrottet p.g.a. undantagsskäl som framgått före det automatiska avbrottet. Om villkoren för justering av pensionslönen är uppfyllda när det är fråga om ett arbetsförhållande som anses ha fortgått utan avbrott, avlägsnas det automatiska avbrottet (2 § 5 mom. APL).

6.1.3

Tillämpningsområde och ikraftträdande

Regeln om automatiskt avbrytande av arbetsförhållande tillämpas inom den privata sektorn endast på arbetsförhållanden som omfattas av APL. Stadgandena tillämpas fr.o.m. 1.1.1994, och automatiskt avbrott kan därför göras första gången 31.12.1994 (ikraftträdelsestadgandets 4 mom.).

Alla 54-62 år fyllda arbetstagares arbetsförhållanden som 31.12.1994 har fortgått minst tio år, avbryts automatiskt 31.12.1994.

6.2

Pensionstillväxt

Pensionens årliga tillväxtprocent stiger till 2,5 procent från början av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Tillväxtprocenten 2,5 gäller likväl **inte återstående tid**. Den större tillväxtprocenten gäller inte heller den tid under vilken arbetstagaren efter det att han fyllt 60 år har fått heffektiv pension och som därför beaktas som till pension berättigande tid när ny pension senare beviljas.

Den höjda tillväxtprocenten gäller APL-, KAPL-, KoPL-, FÖPL- och LFÖPL-pensioner (5 § 1 mom. APL, 5 § 1 mom. KAPL, 3 § 1 mom. KoPL, 5 § 1 mom. FÖPL och 6 § 1 mom. LFÖPL).

Den höjda tillväxtprocenten gäller arbetsförhållandetid från början av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år, dock först från det att lagändringen träder i kraft 1.1.1994 (ikraftträdelsestadgandets 7 mom.).

6.3

Ändringar som gäller uträkningen av ålderspension

Ålderspension enligt APL, FÖPL, LFÖPL och KoPL

Till ålderspensionen räknas inte längre återstående tid från början av det kalenderår som följer efter att 63 års ålder uppnåtts fram till 65 års ålder, utan pensionen tillväxer på basis av den faktiska tiden i arbete eller pensionstiden. Denna ändring tillämpas även vid fastställande av andra pensioner vars återstående tid har bestämts på samma sätt som ålderspensionens återstående tid. (1 § och 6 § 1 mom. APL).

Ålderspension enligt KAPL

Även uträkningen av ålderspension enligt KAPL förändras (5 § 1 mom. KAPL). De inkomster som arbetstagaren förtjänat under den månad han fyllde 65 år och de sex närmast föregående månaderna, beaktas inte när ålderspensionen räknas ut. Inkomsten under denna tid bestäms på basis av den indexjusterade KAPL-inkomsten under de 12 månader som föregår denna tid.

Ikraftträdande

Lagändringen tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.). Ålderspensionens återstående tid räknas alltså inte längre med i pensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare, trots att rätt till ålderspensionens återstående tid skulle ha uppkommit enligt de regler som var i kraft före 1.1.1994.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Vid uträkning av förtida ålderspension tillämpas de regler som var i kraft före 1.1.1994 om pensionen beviljas fr.o.m. 1.1.1994. Om förtida pension beviljas fr.o.m. 1.2.1994 räknas pensionen ut enligt de nya reglerna.

6.4

Efterkarenstid

Nya förmåner som förlänger efterkarenstiden

Antalet förmåner som förlänger efterkarenstiden har utökats. Efter lagändringen förlängs karenstiden även av

- personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden, statstjänstemannalagen, grundskolelagen eller gymnasielagen och
- utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

Efterkarenstiden för föräldrar med barn under 3 år

Även villkoren för karenstiden när det gäller föräldrar till barn under 3 år ändras. Efterkarenstiden för föräldrar har hittills endast gällt kvinnor. Med lagändringen utvidgas rätten också till männen. Även villkoren för att rätten skall uppstå blir fler.

Enligt det nya stadgandet har arbetstagaren rätt till återstående tid om han under tiden mellan efterkarenstidens slut och pensionsfallet har ett barn som är yngre än tre år. Ett villkor är dock att han på grund av detta barn antingen har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård av barn. Syftet med ändringen är att rätten binds till förmåner som utbetalas i Finland.

Ett och samma barn kan förlänga bägge föräldrarnas efterkarenstid.

Tillämpningsområde och ikraftträdande

Ändringarna som gäller efterkarenstiden tillämpas på APL-, KAPL-, KOPL-, FÖPL- och LFÖPL-pensioner. (6 a § APL, 7 § KAPL, , 3 § 1 mom. KOPL, 5 § 1 mom. FÖPL och 6 § 1 mom. LFÖPL.).

De nya stadgandena gäller pensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare. Före

Juridiska avdelningen

29.6.1993

1.1.1994 utbetalda förmåner beaktas när efterkarens-tiden räknas ut, ifall pensionsfallet inträffar efter det att lagen har trätt i kraft (ikraft-trädelsestadgandets 2 mom.).

Ett barn som förlänger efterkarenstiden kan ha fötts efter det att lagen har trätt i kraft.

6.5

KAPL-lön för återstående tid

Uträkningen av KAPL-lön för återstående tid ändras så att tid under vilken arbetstagaren före pensionsfallsåret fått förmån som berättigar till arbetspensionstillägg inte beaktas i årslönen (7 a § KAPL).

6.6

Pensionslön

Efter lagändringen beaktas inte inkomsten under pensionsfallsåret om arbetsförhållandet har fortgått under minst tre kalenderår och om arbetsförhållandet upphör vid pensionsfallet (7 § 1 mom. APL). Pensionslönen räknas ut för de återstående åren enligt samma regel som hittills. Stadgandet gäller alla pensionsslag.

Ändringen av beräkningsregeln för pensionslönen beror på att arbetsförhållandetiden räknas fram till pensionsåldern när ålderspensionen räknas ut. För att det också i fortsättningen skall vara möjligt att betala ut ålderspensionerna omedelbart efter pensioneringen, beaktas inte inkomsten under pensionsfallsåret.

Om arbetsförhållandet upphör före pensionsfallet eller om ett arbetsförhållande som upphört vid pensionsfallet har fortgått under högst två kalendermånader, räknas pensionslönen ut på samma sätt som för närvarande.

Den nya regeln tillämpas på arbetsförhållanden som upphör 1.1.1994 eller senare (ikraftträdelsestadgandets 7 mom.).

Arbetstagarnas pensionsavgift dras av från pensionslönen

Beräkningsregeln för pensionslönen ändras från 1.1.1994 på så sätt att ett belopp som motsvarar arbetstagarnas pensionsavgiftsprocent dras av från arbetsinkomsten under de kalender år på basis av vilka pensionslönen fastställs. Avdraget begränsas dock högst till det procentbelopp med vilket löntagarnas realinkomster har stigit under den tid arbetstagarnas pensionsavgift har varit i kraft.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Avdraget av en andel som motsvarar arbetstagarnas pensionsavgift från de pensionsgrundande inkomsterna gäller APL-, KAPL- och KoPL-inkomster (7 § 5-7 mom. APL, 5 § 1 mom. KAPL och 5 § 1 mom. KoPL).

Avdraget görs enligt en koefficient som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Pensions-skyddscentralen meddelar koefficientens storlek samtidigt med APL-index.

6.7

Samordning

6.7.1

Samordningsgrunden enligt APL

Huvudregel

För att korta arbetsförhållanden inte skall inverka på samordningsgrundens belopp, väljs samordningsgrunden bland de arbets- eller tjänsteförhållanden eller företagarverksamhetsperioder för vilka gäller att **minst ett år** räknas till pension berättigande tid (8 § 3 mom. APL).

När ett år räknas ut beaktas även återstående tid. Pensionslönen i kortare än ett år långa arbets- eller tjänsteförhållanden med återstående tid, kan väljas till samordningsgrund även när det finns andra arbets- eller tjänsteförhållanden som innehåller ett års arbetsförhållandetid.

Om det finns flera sådana pensionslöner eller -inkomster med minst ett år pensionsberättigande tid väljs den högsta av dem till samordningsgrund.

Samordningsgrunden för kortare tid än ett år

Om en person inte har ett enda sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller sådan företagarverksamhetstid som innehåller minst ett år pensionsberättigande tid, väljs den högsta pensionslönen eller -inkomsten bland de kortare arbets- eller tjänsteförhållandena eller företagarverksamhetstiderna till samordningsgrund (8 § 3 mom. APL).

Undantagsstadgande

På samma sätt förfars enligt ett undantagsstadgande, när det enligt huvudregeln blir en pensionslön eller arbetsinkomst, som är betydligt lägre än den lön som har fastställts för arbetsförhållanden som fortgått kortare tid än ett år och som kan anses vara stabiliserad, som väljs till samordningsgrund (8 § 3 mom. APL).

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Undantagsstadgandet behövs om en person nästan hela arbetshistoria består av arbetsförhållanden som är kortare än ett år, men också har något arbetsförhållande som innehåller minst ett år till pension berättigande tid, t.ex. ett deltidarbetsförhållande. På detta sätt förhindrar man att den intjänade pensionen minskar vid samordningen.

Samtidigt arbete När ett APL-arbetsförhållande under **minst ett år** fortgår samtidigt som ett annat till pension berättigande arbetsförhållande, tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, sammanräknas pensionslönerna och arbetsinkomsterna för de samtidigt arbetsperioderna när man söker alternativa samordningsgrunder (8 § 3 mom. APL).

6.7.2

KAPL-samordningsgrund

Inom KAPL bildas inte lönen per arbetsförhållande, utan KAPL-lönen räknas ut på basis av alla de inkomster under ett kalenderår som berättigar till KAPL-pension. Fr.o.m. 1.1.1994 kan man välja mellan två samordningsgrunder (5 d § 1 mom. KAPL):

1. den högsta KAPL-lönen under kalenderåret
2. den genomsnittliga KAPL-lönen, dvs. den månadslön som uträknats för den återstående tiden.

Om KAPL-pension beviljas, väljs den större av dessa till alternativ för samordningsgrunden.

Ifall arbetstagaren inte under något år har tjänat det övre gränsbeloppet (800 mk/år index 100, 13 504 mk år 1993 index 1688), är lönen för den återstående tiden lika stor som gränsbeloppet. Denna lön används vid valet av samordningsgrund (7 § 2 mom. KAPL).

6.7.3

Ikraftträdande

De nya stadgandena gäller pensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare.

De gamla stadgandena tillämpas på pension där pensionsfallet har inträffat före 1.1.1994 (ikraftträdelsestadgandets 2 mom.) Den på detta sätt valda samordningsgrunden används även i fortsättningen när pensionerna samordnas på nytt.

KAPL-arbetsbeteckningslön

Stadgandena om KAPL-arbetsbeteckningslön upphävs från 1.1.1994. Ifall en KAPL-arbetsbeteckningslön

Juridiska avdelningen

29.6.1993

tidigare har valts till samordningsgrund, används den även i fortsättningen som samordningsgrund när dessa pensioner samordnas på nytt. Arbetsbeteckningslönen justeras till samordningstidpunktens indexnivå.

6.8

Garanterat arbete

Giltighetstiden för den temporära lagen om beaktande i undantagsfall av garanterat arbete i arbetspensionsskyddet förlängs till 31.12.1993. Därefter upphävs lagen. Motsvarande stadganden tas in som stående stadganden i den privata och den offentliga sektorns arbetspensionslagar (6 b § 4 mom. APL och 7 b § 5 mom. KAPL).

6.9

Arbetspensionstillägg

Stadgandena om arbetslöshetstillägget ändras från 1.1.1994. Beteckningarna arbetslöshetstillägg och arbetslöshetsmånader ändras till arbetspensionstillägg och förmånsmånader, och fler förmåner än tidigare inverkar på tilläggets storlek (7 b § APL).

Genom hänvisningsstadganden gäller stadgandena om arbetspensionstillägget även KAPL- och KoPL-pensioner.

Stadgandena om arbetspensionstillägget utvidgas till att gälla även företagarpensioner, men avvikande från APL höjer endast rehabiliteringsförmåner FÖPL- och LFÖPL-pensioner. Till FÖPL fogas en ny 7 a § och till LFÖPL en ny 8 k §.

Nya förmåner

Efter lagändringen beaktas vid uträkning av arbetspensionstillägget utöver förtjänsten avvägd dagpenning även

- förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning
- personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragetsfonden, statstjänstemannalagen, grundskolelagen eller gymnasielagen och
- rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om rehabiliteringspenning, eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliterings-

Juridiska avdelningen

29.6.1993

stadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen.

Inte rätt till arbetspensionstillägg

I samband med lagändringen ändras även reglerna för vilken tid de utbetalda förmånerna berättigar till tillägget. Till arbetspensionstillägg berättigar inte en förmån som har betalats

- för tid före det kalenderår under vilket personen har haft sitt första till pension enligt arbetspensionslagarna berättigande tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarkerksamhet,
- för det kalenderår under vilket arbetstagarens första arbete som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna började, eller
- för det kalenderår under vilket personen hela året stått i arbets- eller tjänsteförhållande eller idkat företagarkerksamhet som omfattas av arbetspensionslagarna, ifall han inte under samma kalenderår har förtjänat minst det nedre gränsbelopp som nämns i lagens 5 § 2 mom i arbete som omfattas av KAPL.

Förmån som utbetalats under pensionsfallsåret beaktas inte heller i fortsättningen, men avvikande från tidigare praxis **berättigar förmån som utbetalats under det kalenderår som föregår pensionsfallsåret till arbetspensionstillägg.**

Ikraftträdande

De nya stadgandena om arbetspensionstillägget tillämpas från 1.1.1994. Före 1.1.1994 utbetalda utbildnings- och rehabiliteringsförmåner beaktas inte när arbetspensionstillägget räknas ut (ikraftträdelsestadgandets 2 och 8 mom.). Eftersom en förmån som har utbetalats under pensionsfallsåret inte berättigar till arbetspensionstillägg, inverkar de nya förmånerna på arbetspensionstillägget första gången när pensionsfallet inträffat 1.1.1995 eller senare.

Förtjänstavgärd **arbetslöshetsdagpenning** som har utbetalats 1993 kan dock ge rätt till arbetspensionstillägg när det gäller pensioner där pensionsfallet inträffar 1994.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

6.10

Pensionsjämkning Vid pensionsjämkningen beaktas även pension som tjänats in utomlands som den efterlevande makens beräknade pension. Pension som tjänats in utomlands kan räknas ut på samma sätt som invalidpension i Finland, ifall det inte går att få en utredning om pensionens belopp (8 c § 3 mom. APL). Stadgandet tillämpas på familjepensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1994 eller senare.

8 f § APL har ändrats på så sätt att stadgandet om ny pensionsjämkning p.g.a. ny samordning av efterlevandepensionen har slopats. Det är inte nödvändigt att göra en ny pensionsjämkning i dessa fall, eftersom en ändring av beloppet efterlevandepension inte inverkar på pensionsjämkningen.

7

ARBETSTAGARNAS PENSIONSavgIFT

I 12 b § APL stadgas om arbetstagarnas pensionsavgift. Stadgandet motsvarar i huvuddrag den nuvarande, temporära lagen om arbetstagarnas pensionsavgift (1004/92) som är i kraft 1993. Nytt är att arbetstagarnas pensionsavgift i fortsättningen årligen kommer att vara hälften av den genomsnittliga ändringen av APL-premien.

I stadgandet fastställs noggrannare än tidigare den lön på vilken pensionsavgiften innehålls. Avgiften innehålls på lön enligt 4 § lagen om förskotts-
uppbörd, löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen, lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet samt betjäningsavgifter. Det nya stadgandet motsvarar Pensionsskyddscentralens tolkningsanvisningar (cirkulären A 51/92 och A 59/92). Därutöver innehålls arbetstagarnas pensionsavgift på kompletteringsdagpenning som beviljas av en sjukkasse.

Social- och hälsovårdsministeriet kommer att utfärda noggrannare bestämmelser om tillämpningen av arbetstagarnas pensionsavgift.

Arbetstagarnas pensionsavgift dras av från pensionslönen (punkt 6.5).

Arbetstagarens pensionsavgift innehålls enligt den nya lagen på lön som utbetalas 1.1.1994 eller senare.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

8

FONDERING

Till 12 § 1 mom. APL har gjorts ett tillägg som möjliggör tilläggsfondering av ålderspension. Samtidigt har hänvisningarna ändrats till nya 6 a § i 1 mom. 2 punkten och den felaktiga hänvisningen i 3 mom. har ändrats till 4 b § 4 mom. Stadgandet träder i kraft 1.1.1994.

9

ÖVRIGA ÄNDRINGAR

I samband med lagändringen har några stadganden ändrats därför att hänvisningarna i dem gäller stadganden som ändrats i samband med lagändringen.

Hänvisningen om samordning av pension från utlandet i 8 a § 1 mom. 4 punkten APL har ersatts med en hänvisning till nya 10 mom.

Stadgandet om arbetstagares och arbetsgivares möjlighet att söka ändring i beslut om tekniskt avbrott har flyttats från nuvarande 2 § 5 mom. till 10 a § APL.

Stadgandet i 10 b § APL har ändrats därför att myndighetsåldern numera är 18 år. Stadgandet skrevs när myndighetsåldern var 21 år. Samtidigt har hänvisningen om återstående i 4 mom. ändrats till nya 6 a §.

10

ÄNDRINGAR I FOLKPENSIONSLAGEN

Pensionsreformen gäller för individuell förtidspension och arbetslöshetspensions del även folkpension.

Åldersgränsen för individuell förtidspension har höjts till 58 år. Ändringarna som gäller pensionens början och förhandsbeslutets giltighetstid gäller även individuell förtidspension enligt FPL.

Även individuell förtidspension enligt FPL kan lämnas vilande eller halveras enligt samma villkor som arbetspension. Om pensionen lämnats vilande, anses personen inte vara pensionstagare enligt FPL. När individuell förtidspension halveras, halveras den löpande folkpensionen. Halveringen gäller även fronttillägg och extra fronttillägg, men inte bostadsbidrag.

Juridiska avdelningen

29.6.1993

Stadgandena om när vilande individuell förtidspension börjar betalas ut på nytt, upphör eller dras in är desamma som inom arbetspensionslagstiftningen.

Detta gäller även arbetslöshetspension. Ett villkor för arbetslöshetspension är minst 5 års arbete som omfattas av arbetspensionslagarna under de senaste 15 åren och rätt till återstående tid. Förutsättningen för när pensionen börjar är densamma som inom arbetspensionslagstiftningen (punkt 4.2).

Stadgandet i FPL om arbetskraftsmyndighetens anmälningsskyldighet (jfr. 4 c § 5 mom.APL) har upphävts.

Folkpensionsanstalten kan enligt de nya stadgandena bestämma att en indragen pension skall betalas ut på nytt inom två år från det att pensionen dragits in, antingen på ansökan eller på grundval av en ny utredning. Denna tid var tidigare ett år.

Ändringarna av FPL träder i kraft 1.1.1994. Ikraftträdelsestadgandena motsvarar arbetspensionslagarnas ikraftträdelsestadganden.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 4 c § 5, 10 och 11 mom. och 5 § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 c § 5 och 10 mom. i lag av den 18 januari 1985 (50/85) och 11 mom. i lag av den 31 december 1985 (1127/85) samt 5 § 2 mom. i lag av den 26 juli 1985 (666/85), ändras i 1 § 1 mom. det inledande stycket och 1 punkten, 2 § 5 mom., 4 c § 1—3 mom., 4 e §, i 4 f § 1 mom. det inledande stycket, 4 g § 1 och 2 mom., 5 § 1 mom., 5 b §, 5 c § 1 mom., 6, 7 och 7 b §§, 8 § 2 och 3 mom., 8 a § 1 mom. 4 punkten, 8 c § 3 mom., 8 f §, 12 § 1 mom. 1, 2 och 4 punkten samt 3 mom., 12 a § 1 mom., 17 § 1 mom. och 19 b §,

dessas lagrum sådana de lyder, det inledande stycket i 1 § 1 mom. i lag av den 11 november 1988 (922/88), 1 § 1 mom. 1 punkten och 5 § 1 mom. i lag av den 28 juli 1978 (593/78), 2 § 5 mom. i lag av den 24 augusti 1984 (607/84), 4 c § 1—3 mom., 12 a § 1 mom. och 17 § 1 mom. i nämnda lag av den 18 januari 1985, 4 e § ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1985 och lag av den 30 juni 1989 (605/89), det inledande stycket i 4 f § 1 mom. samt 4 g § 1 och 2 mom. i lag av den 8 augusti 1986 (603/86), 5 b § ändrad genom lagar av den 20 september 1974 och den 26 juni 1981 (749/74 och 472/81) samt genom nämnda lagar av den 28 juli 1978 och den 26 juli 1985, 5 c § 1 mom. i nämnda lag av den 30 juni 1989, 6 § ändrad genom lagar av den 30 december 1965, den 14 juli 1969, den 12 juli och den 31 december 1985 samt den 27 mars 1991 (707/65, 469/69, 592 och 1120/85 samt 612/91) samt genom nämnda lag av den 26 juli 1985, 7 § ändrad genom nämnda lagar av den 30 december 1965, den 8 augusti 1986 och den 11 november 1988 samt den 15 december 1978, den 29 december 1988 och den 10 december 1990 (980/78, 1323/88 och 1068/90), 7 b § ändrad genom nämnda lagar av den 18 januari 1985, den 8 augusti 1986 och den 29 december 1988, 8 § 2 mom. i lag av den 5 februari 1982 (109/82) och 3 mom. i lag av den 8 juli 1992 (630/92), 8 a § 1 mom. 4 punkten och 8 f § i lag av den 23 oktober 1992 (949/92), 8 c § 3 mom. i lag av den 9 februari 1990 (100/90), 12 § 1 mom. 1 punkten i lag av den 29 juni 1990 (599/90) samt 2 och 4 punkten och 3 mom. i nämnda lag av den 27 mars 1991 samt 19 b § ändrad genom nämnda lag av den 20 september 1974 och genom lagar av den 16 december 1966 och den 14 april 1978 (639/66 och 274/78), samt

fogas till 2 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 30 december 1965, den 24 augusti 1984 och den 8 augusti 1986 samt genom lag av den 10 april 1981 (257/81), ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., till 5 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 28 juli 1978 och den 26 juli 1985, ett nytt 6 mom., en ny mellanrubrik före 6 §, till lagen nya 6 a—6 c §§, till lagen nya mellanrubriker före 7, 7 b och 8 §§, till 8 §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 18 juni 1971, den 29 december 1972, den 26 juli 1985, den 23 december 1987 och den 18 december 1992 (500/71, 934/72, 663/85, 1108/87 och 1332/92) samt genom nämnda lagar av den 20 september 1974, den 28 juli 1978, den 5 februari 1982, den 18 januari och den 12 juli 1985, den 9 februari 1990, den 27 mars 1991 och den 8 juli 1992, ett nytt 7 mom., varvid de nuvarande 7—9 mom. blir 8—10 mom., till 10 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 10 december 1990, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., samt till lagen en ny 12 b §, som följer:

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionskydd, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag, för var och en av sina arbetstagare vars arbetsförhållande efter det år då arbetstagaren fyllde 13 år har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionskydd, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag, som stadgas i 12 b §. Lagen gäller dock inte ett arbetsförhållande

1) som har börjat sedan arbetstagaren har fyllt 65 år;

2 §

Ett arbetsförhållande som har fortgått minst tio år före utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år avslutas vid utgången av det nämnda året. Har arbetsförhållandet vid ovan nämnda tidpunkt inte fortgått tio år, avslutas det vid utgången av det år då tioårsgränsen uppnås. Arbetsförhållandet avslutas dock inte längre efter det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta, anses ett nytt arbetsförhållande härvid föreligga. Arbetsförhållandet avbryts dock inte, om arbetstagarens lön i det arbetsförhållande som föreligger efter avbrottet har nedgått av ett sådant undantagskål som har framkommit innan arbetsförhållandet har avslutats så som avses i detta moment och om förutsättningarna för tillämpning av 7 § 2 mom. härvid uppfylls.

Utän hinder av vad 3—5 mom. stadgar om arbetsförhållandets upphörande, anses ett arbetsförhållande ha fortgått utan avbrott vid beräkning av den tid om ett år som avses i 8 § 3 mom. samt vid tillämpning av 4 § 4 mom. och 12 §.

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en långvarigt arbetslös arbetstagare som har fyllt 60 år, förutsatt att

1) vid fastställandet av hans arbetslöshetspension såsom till pension berättigande tid kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte om arbetstagaren har rätt till arbetslöshetspension

enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom.,

2) han under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 3 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande; på grundval av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden beaktas intjänandetiden härvid så som anges i 4 § 5 mom. i sagda lag,

3) han företer av arbetskraftsmyndighet utfärdat intyg över att han är arbetslös arbetssökande hos arbetskraftsbyrån och att honom inte kan anvisas sådant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), och att

4) han företer ett av arbetslöshetskassa utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 och 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten; en arbetstagare som fått grunddagpenning skall dock förete ett av folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han har fått grunddagpenning för de dagar som motsvarar maximiantalet dagar enligt nämnda lagrum.

Arbetslöshetspension utbetalas från ingången av den månad som följer efter den månad under vilken arbetstagaren uppfyller de villkor för pension som avses i 1 mom. Pension betalas dock inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan. Om inte annat stadgas i denna paragraf gäller angående arbetslöshetspension och mottagare av arbetslöshetspension i tillämpliga delar vad som stadgas om invalidpension och mottagare av invalidpension.

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han vid tidpunkten för arbetslöshetens början varit berättigad till full invalidpension. Vid fastställande av pensionen anses arbetstagaren ha blivit arbetslös den dag för vilken till honom första gången har utbetalts arbetslöshetsdagpenning under de 60 senast förlutna veckorna. Nämnda tid om 60 veckor räknas från den dag som infaller tidigast en månad före den dag då det i 1 mom. 3

punkten nämnda intyget utfärdats av arbetskraftsmyndighet.

4 e §

Utan hinder av vad i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 58 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

Ett villkor för beviljande av individuell förtidspension är att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett ytterligare villkor är att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension eller ålderspension i en pensionsålder som är lägre än 65 år enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

Arbetstagaren har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 1 mom. och sista meningen i 2 mom. nämnda villkoren för pensionering. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som stadgas i 21 §. Förhandsbeslutet är bindande för pensionsanstalten, om därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Individuell förtidspension utbetalas tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension eller förhandsbeslut. Pensionen kan av undantagsskäl betalas retroaktivt, dock för högst ett år före den månad som följer efter den då pensionen söktes.

Invalidpension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pensionen som stadgas i 1 mom. I övrigt gäller

angående pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invalidpension.

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare som har fyllt 58 men inte 65 år och som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

4 g §

Deltidspension beviljas tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 58 år, dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan.

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som stadgas i 4 f §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för en tid för vilken deltidspension utbetalts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidsarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som stadgas på annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagaren slutar att deltidsarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 5 § 3 mom. och ökad med det belopp som avses i 5 § 6 mom.

5 §

Pensionsbeloppet är för varje hel månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen och räknat från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år 5/24 procent av den pensionsgrundande lönen. Pensionsbeloppet är dock 1/8 procent till den del i den till pension berättigande tiden medräknas i 6 a § 1 mom. avsedd återstående tid eller med stöd av 6 c § 1 mom. sådan tid för vilken arbetstagaren har uppburit heffektiv pension. Skall i den till pension berättigande tjänstgöringstiden medräknas tid före den 1 juli 1962, är pensionens belopp dock till denna del för varje hel månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden 1/12 procent av den pensionsgrundande lönen.

Ålders- eller invalidpensionen för en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas med ett belopp som för varje månad under

vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 5 c § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har fastställts.

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Full invalidpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 3 mom., är nedsatt åtminstone under ett år med minst 3/5. Även individuell förtidspension beviljas som full invalidpension. I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbeta och härvid förtjänar det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten eller mera, kan utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. individuell förtidspension utbetalas enligt samma belopp som delpension enligt 3 mom. Överstiger pensionstagarens förvärvsinkomster dock 3/5 av den pensionsgrundande lönen, utbetalas pensionen inte utan lämnas vilande.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 5 § 1 mom. och 5 a §. Delpensionen utgör hälften av full pension.

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, och kan förändringen med beaktande även av den tid som redan har förflutit antas bli bestående under åtminstone ett år, justeras pensionens belopp på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av stadgandena i 4 d §. Pensionen minskas dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalts och höjs inte för längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionstagarens justeringsansökan eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder. Invalidpension som har beviljats i form av delpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden närmast efter den under vilken pensionstagaren har uppfyllt de villkor som stadgas i 4 e § 1 och 2 mom., dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan.

Indragen invalidpension kan betalas ut i

form av delpension även för kortare tid än ett år. Delpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 4 l § 2 mom.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbeta, varav det enligt 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte alls får utbetalas, ändrar pensionsanstalten pensionsbeloppet eller avbryter pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från det att pensionstagaren började förvärvsarbeta.

Då arbetet upphör eller minskar så att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension utbetalas räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, dock högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren dras in räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

Till pension berättigande tid

6 §

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas för varje arbetsförhållande den tid under vilken arbetsförhållandet, den tid som avses i 1 § 1 mom. medräknad, har fortgått fram till 65 års ålder efter det arbetstagaren

fyllt 23 år. Härvid beaktas dock inte den tid för vilken arbetstagaren medan arbetsförhållandet pågår har rätt att uppbära sådan grundpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst (*heleffektiv pension*).

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas även hälften av den tid under vilken en arbetstagares arbetsförhållande, som var gällande den 8 juli 1961, före den 1 juli 1962 fortgått efter det han fyllt 23 år.

6 a §

Om arbetsförmågan har börjat innan 360 dagar har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall även tiden mellan arbetsförmågans början och pensionsåldern (*återstående tid*) räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grund av detta arbetsförhållande fastställs.

Vid beräkning av de 360 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då arbetstagaren

1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79),

2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90), statstjänstemannalagen (755/86), grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),

3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa; dock högst enligt det antal som motsvarar det i 26 § nämnda lag stadgade maximiantalet dagar för vilka kan betalas dagpenning avvägd enligt förtjänsten,

5) har fått rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, eller

6) har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63) under de tre senaste åren innan sådan arbetsförmåga som avses i denna lag började; med dessa dagar jämställs dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven motsvarande ersättning

för arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

Har en arbetstagare fått enligt förtjänsten avvägd dagpenning med stöd av 26 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de i 1 eller 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs.

Den återstående tiden räknas såsom till invalidpension berättigande tid även på grundval av ett sådant arbetsförhållande, efter vars upphörande arbetstagaren under en högst nio år lång tid mellan den tidpunkt då de i 1 och 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit och den tidpunkt då arbetsförmågan börjat har haft ett barn som är yngre än tre år och som avses i 4 § 5 mom. Härvid förutsätts dock att

1) arbetstagaren på grund av detta barn har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92), och

2) den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande enligt 1—3 mom.

Vad som ovan stadgas beträffande återstående tid tillämpas endast om arbetstagaren har varit bosatt i Finland minst fem år innan han blev arbetsförmögen. Av särskilda skäl kan pensionsskyddscentralen dock besluta att förutsättningen i fråga om boende inte skall tillämpas.

6 b §

Återstående tid räknas såsom till pension berättigande på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått minst sex månader.

Den återstående tiden räknas dock såsom till pension berättigande på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått kortare tid än sex månader, om arbetstagaren inte på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som har börjat före förstnämnda arbetsförhållande har rätt till heleffektiv pension som nämns i 6 § 1 mom.

Om arbetstagaren, sedan det till återstående tid berättigande arbetsförhållandet har upphört, på grundval av ett annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet har blivit berättigad till heleffektiv pension som avses i 6 § 1 mom., tillämpas inte stadgandena i 6 a § på det tidigare arbetsförhållandet. Ar-

betstagaren anses härvid ha förvärvat ovan avsedda rätt till pensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt, då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden som avses i nämnda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör huvudsaklig orsak till arbetsoförmågan, har uppgått till det gränsbelopp som förutsätts i 7 § 1 mom. i nämnda lag.

En arbetstagare som har fyllt 55 år anses dock inte ha förvärvat sådan i 3 mom. nämnd rätt till heffektiv pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande genom vilket arbetstagaren har sysselsatts enligt 18 § 3 mom. sysselsättningslagen (275/87) eller, ifall det är fråga om någon annan arbetsgivare än staten eller en kommun, enligt motsvarande förfarande (*garanterat arbete*) och den pensionsgrundande lönen i detta arbetsförhållande är mindre än motsvarande lön som har uträknats på grundval av det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet. Om arbetstagaren inte har förlorat sin rätt till återstående tid på grundval av ett tidigare arbets- eller tjänsteförhållande vid den tidpunkt då hans garanterade arbete började, anses han inte vid tillämpningen av detta moment till följd av det garanterade arbetet ha förlorat sin rätt till återstående tid från det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet.

6 c §

Skall till en arbetstagare som har invalidpension fastställd enligt 6 a § senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas i fråga om det arbetsförhållande på vilket denna paragraf hade tillämpats såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken han var berättigad till den tidigare pensionen efter det han hade fyllt 23 år.

Om till en arbetstagare som har uppburit invalidpension fastställd enligt 6 a § senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Fastställs heffektiv pension, som avses i 6 § 1 mom. och som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagareverksamhet, på grund av ny arbetsoförmåga enligt

samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas inte det arbets- eller tjänsteförhållande eller den företagareverksamhet som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde såsom till pension berättigande.

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

Pensionslönen

7 §

Den pensionsgrundande lönen (*pensionslönen*) fastställs särskilt för varje arbetsförhållande. Härvid beaktas dock inte tiden efter det att arbetstagaren har fyllt 65 år och inte heller tid för vilken arbetstagaren har varit berättigad till heffektiv pension som avses i 6 § 1 mom. Om ett arbetsförhållande har upphört enligt 2 § 5 mom., anses det dock vid tillämpningen av detta moment att arbetsförhållandet har förlöpt utan avbrott, ifall pensionens belopp blir större om det uträknas på detta sätt. Om arbetsförhållandet har avslutats före pensionsfallet utgör pensionslönen medeltalet per månad av de sammanlagda arbetsförtjänsterna under de kalenderår som valts nedan på detta moment stadgat sätt. Upphör arbetsförhållandet vid pensionsfallet, beräknas pensionslönen på motsvarande sätt, dock utan att pensionsfallsåret räknas till den tid som arbetsförhållandet har fortgått, om arbetsförhållandet på så sätt beräknat fortgår åtminstone två kalenderår. De kalenderår vilkas arbetsförtjänster ligger till grund för beräkningen av pensionslönen i sistnämnda fall väljs på basis av de enligt 9 § 1 mom. justerade genomsnittliga arbetsförtjänsterna per månad enligt följande:

1) om arbetsförhållandet har fortgått under minst fyra kalenderår, beräknas pensionslönen på basis av de fyra sista kalenderåren så att av dessa lämnas obeaktade det år under vilket den genomsnittliga arbetsförtjänsten per månad är lägst och det år under vilket sagda arbetsförtjänst är högst,

2) om arbetsförhållandet har fortgått under minst tre kalenderår, skall av dessa lämnas

obeaktat det år under vilket den genomsnittliga arbetsförtjänsten per månad är lägst,

3) vid valet av pensionslöneår enligt 1 och 2 punkten skall det år då arbetsförhållandet började dock inte beaktas, såvida arbetsförhållandet inte under nämnda kalenderår har fortgått minst sex månader; om tre kalenderår härvid återstår skall det år under vilket den genomsnittliga arbetsförtjänsten per månad är lägst lämnas obeaktat, och om två kalenderår återstår, beräknas pensionslönen på basis av arbetsförtjänsten under dessa kalenderår,

4) om arbetsförhållandet har fortgått under två kalenderår, beräknas pensionslönen på basis av arbetsförtjänsten under dessa kalenderår, eller

5) om arbetsförhållandet har fortgått under endast ett år, beräknas pensionslönen på basis av arbetsförtjänsten under sagda år.

Om det av arbetstagarens eller förmånstagarens uppgifter framgår att pensionslönen i arbetstagarens eller förmånslätarens arbetsförhållande som omfattas av denna lag, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet är lägre än hans i enlighet med 9 § justerade lön i samma arbetsförhållande, innan ett sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och om denna omständighet har betydande inverkan på pensionsskyddet, anses såsom pensionslön i detta arbetsförhållande den genomsnittliga arbetsförtjänst som han hade haft om nämnda skäl inte hade funnits. Detta moment skall också iaktas i fråga om en ändring i förtjänstnivån som följer av ett undantagsskäl som har yppat sig tidigare än vad ovan sägs, om arbetstagaren eller förmånstagaren lämnar upplysningar som kan anses vara tillräckliga. Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl på motsvarande sätt är högre än den stabiliserade arbetsförtjänst som avses ovan, kan pensionslönen sänkas på samma sätt. Utan hinder av vad 2 § 3 och 4 mom. stadgar om ett arbetsförhållandes upphörande, anses arbetsförhållandet vid tillämpningen av detta moment ha fortgått utan avbrott. Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av detta moment.

Om det i de kalenderår som avses i 1 mom. ingår sådan oavlönad särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 34 § lagen om arbets-

avtal, uträknas den pensionsgrundande lönen med avvikelse från 1 mom. så att såsom kalenderår beaktas högst de fyra senaste av de kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag. Om sådan oavlönad tid dock ingår i alla kalenderår under arbetsförhållandet eller om inget av de kalenderår som valts ingår i de fyra senaste kalenderåren under ett arbetsförhållande, anses som pensionslön medeltalet av den förtjänst som har erhållits på grundval av tid i arbete och som motsvarar den stabiliserade förtjänstnivån före arbetsförhållandets upphörande. Pensionslönen bestäms dock enligt förutsättningarna i 1 eller 2 mom., om den så beräknad är större. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

Räknas den återstående tiden såsom pensionsberättigande tid på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått kortare tid än sex månader, skall pensionslönen för den återstående tiden fastställas på grundval av arbetsförhållanden som avses i denna lag och som har fortgått under den tid om 360 dagar som nämns i 6 a § och under året närmast före denna tidsperiod. Såsom pensionslön används härvid medeltalet per månad av de löner som bestäms enligt 1 mom. och som vägs med de pensionsberättigande tiderna för de arbetsförhållanden som har fortgått under nämnda tidsperiod, varvid av dessa arbetsförhållanden fulla månader inom tidsperioden beaktas såsom pensionsberättigande tid, dock sammanlagt högst tolv månader räknat från pensionsfallet. Om arbetstagaren under nämnda tid samtidigt har varit i två eller flera arbetsförhållanden som avses i denna lag, sammanräknas vid tillämpningen av detta moment pensionslönerna för dessa arbetsförhållanden under den pensionsberättigande tid som har pågått samtidigt.

Arbetsförtjänst som avses i denna paragraf bestäms enligt samma grunder som tillämpas vid förskottsinnehållning av skatt. Semesterersättning som skall betalas vid ett arbetsförhållandes upphörande beaktas dock inte. Har ersättning för arbete avtalats att helt eller delvis utgå i form av betjäningssavgift eller frivilliga gåvor av allmänheten, anses genom dem erhållen inkomst såsom arbetsförtjänst som avses i denna paragraf. Från arbetsförtjänsten för vart och ett kalenderår avdras dock vid tillämpningen av denna paragraf ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procenttal för arbetstagar-

nas pensionsavgift som fastställts för kalenderåret i fråga.

Arbetsförtjänst som avses i 5 mom. minskas dock inte på grund av arbetstagarnas pensionsavgift med mera än det relativa belopp med vilket den relativa ökningen av förtjänstnivån överskrider den relativa prisökningen räknat från det tredje kvartalet år 1992 fram till utgången av det tredje kvartalet av det kalenderår som föregått året för intjänande av nämnda arbetsförtjänst. Varje år avdras dock minst det relativa belopp som fastställts för föregående kalenderår.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för varje kalenderår en koefficient för det avdrag som avses i 5 och 6 mom.

Arbetspensionstillägg

7 b §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg om arbetstagaren har fått

1) dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

2) förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,

3) personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden, statstjänstemannalagen, grundskolelagen eller gymnasielagen, eller

4) rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. i denna lag eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket arbetstagaren första gången har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagareverksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., eller för det nämnda kalenderåret,

3) för det kalenderår under vilket arbetstagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande

eller i företagareverksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., om inte arbetstagaren under samma kalenderår har injänt lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (*förmånsmånader*), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det arbetstagaren har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar, för vilka arbetstagaren har uppburet förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

I fråga om en arbetstagare som har förkortad arbetsdag enligt 18 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som har mottagit deltidarbete enligt lagens 19 § används såsom antal arbetslöshetsdagar det antal fulla dagpenningar som motsvarar de uppburna dagpenningarna.

Samordning och pensionsjämkning

8 §

Samordningsgränsen uträknas på basis av samordningsgrunden, som med nedan i 3 mom. stadgade undantag utgörs av den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagareverksamhet där den till pension berättigande tiden är minst ett år. Samordningsgränsen erhålls genom att av samordningsgrunden tas 60 procent och, om samordningsgrunden överstiger 586 mark i månaden, genom att 6 procent dras av från den överskjutande delen, dock högst ett belopp motsvarande folkpen-

sionens basdel. Vid samordning av invalidpension som beviljats såsom delpension utgör samordningsgränsen 30 procent av samordningsgrunden.

Om en arbetstagare inte har rätt till grundpension som omfattar minst ett år till pension berättigande tid, skall såsom samordningsgrund användas den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen. Är en arbetstagare utan avbrott under en tid av minst ett år samtidigt sysselsatt i två eller flera till i 4 mom. nämnd grundpension berättigande arbets- eller tjänsteförhållanden eller i företagarkerksamhet, sammanräknas motsvarande pensionslöner och arbetsinkomster vid fastställandet av samordningsgrunden. Om en arbetstagare omedelbart före pensionsfallet på grund av ett tidigare pensionsfall har fått grundpension eller annan därmed jämförbar, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension, och har han samtidigt under minst tre år stått i sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller bedrivit sådan företagarkerksamhet som berättigar till grundpension enligt 4 mom., läggs vid bestämmandet av samordningsgrunden till pensionslönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet 10/6 av den tidigare pensionen. Beträffande tillämpningen av detta moment på arbetsförhållanden som omfattas av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) gäller dock vad som stadgas i dessa lagar.

Om den lön som enligt 2 mom. skall användas som samordningsgrund dock är avsevärt lägre än den lön som fastställs för arbetstagarens arbetsförhållanden som fortgått kortare tid än ett år och om den högre lönen kan anses stabiliserad, används som samordningsgrund den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen.

8 a §

Samordning som avses i 8 § förrättas på nytt, om

4) pensionstagaren beviljas i 8 § 10 mom. avsedd förmån som skall beaktas vid samordningen, eller

8 c §

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom om han den dag då förmånslåtare avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmögen att han hade fått rätt till full invalidpension. Förfarandet är det samma också i fråga om motsvarande förmåner som betalas från främmande stater. När pensionen fastställs tillämpas inte vad som i 6 a § 2 mom. stadgas om de dagar som skall lämnas obeaktade då den i 1 mom. i sagda paragraf nämnda tiden på 360 dagar beräknas.

8 f §

Utöver vad som stadgas i 8 e § förrättas pensionsjämkning på nytt endast om en efterlevande make beviljas pension som nämns i 8 c § 1 mom. i någon annan form än deltidspension. Härvid tillämpas samma pensionsjämkningsgrund som när pensionsjämkning förrättades första gången.

10 a §

På ansökan av arbetstagaren eller arbetsgivaren skall pensionsanstalten meddela ett beslut om huruvida 2 § 3 eller 4 mom. är tillämpliga på arbetsförhållandet och, om detta är fallet, fastställa den rätt till framtida pension som uppkommer för ett arbetsförhållande som har upphört på detta sätt.

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

1) för ålderspension till en arbetstagare som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar varje pensionsanstalt, till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar vad som enligt de allmänna grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt för tiden före pensionens beviljande skall betalas till anstalten i

pensionsförsäkringspremier eller skall beräknas utgöra anstaltens pensionsansvar; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension;

2) för invalidpension som beviljas med tillämpning av 6 a §, för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 6 a § på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem år, för familjepension till grund för vilken ligger förmånslåtarens invalidpension, beräknad med tillämpning av 6 a §, till den del den utbetalts för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtarens skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c §, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den med tillämpning av 6 a §, på ovan nämnt sätt fastställda delen av invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren senast hörde före pensionsfallet på grundval av ett arbetsförhållande som det år den nämnda åldern uppnåddes eller därefter oavbrutet fortgått i minst sex månader;

4) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i

fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt för de olika slagen av kostnader; samt

För andra rehabiliteringskostnader än de som orsakas av rehabiliteringspenningen svarar enbart den pensionsanstalt som ombesörjer rehabiliteringen, och för kostnader för tillämpning av 4 b § 4 mom. svarar pensionsanstalterna med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas om kostnaderna för familjepension.

12 a §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda sjömanspensionskassan samt den i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten, skall den i lagen om arbetslöshetskassor (603/84) nämnda centralkassan för arbetslöshetskassorna inom en tid som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet årligen till pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie, som beräknas enligt ett av social- och hälsovårdsministeriet fastställt procenttal av de stödavgifter som centralkassan betalat. Detta procenttal skall fastställas så att i försäkringspremie enligt uppskattning inflyter samma belopp som skulle erhållas, om för dagar, som motsvarar i 7 b § 1 mom. 1—3 punkten nämnd förmån skulle betalas en mot medelpremien enligt denna lag svarande premie. Härvid används såsom lön som ligger till grund för försäkringspremien den arbetsförtjänst som uppskattas motsvara den genomsnittliga lön som ligger till grund för den förmån som avses i 7 b § 1 mom. 1 punkten. På gemensam framställning av pensionsskyddscentralen och centralkassan för arbetslöshetskassorna kan social- och hälsovårds-

ministeriet bestämma att förskott på ovan nämnd försäkringspremie skall betalas.

12 b §

Arbetslagarna pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag, i procent av lönen överskrider talet 18,2. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte andelen av de kostnader som avses i 13 b §. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen ett beslut om beloppet av arbetslagarna pensionsavgift.

Arbetslagaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetslagarna pensionsavgift på hos honom anställda arbetslagares lön enligt 4 § lagen om förskottsuppbörd, löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen (1535/92), lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet samt betjäningssavgifter. Arbetslagarna pensionsavgift innehålls även på den kompletteringsdagpenning som beviljas av en sjukkasse som avses i lagen om försäkringskassor (1164/92). Pensionsavgiften innehålls till den del arbetslagaren enligt tidpunkten för lönebetalningen är skyldig att ordna pensionsskydd för arbetslagaren.

Arbetslagaren svarar inför pensionsanstalten för kostnaderna för pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag också vad gäller arbetslagarna pensionsavgift.

Vid sökande av ändring i arbetslagarna pensionsavgift iakttas i tillämpliga delar 22 §.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

17 §

En arbetslagare är skyldig att lämna pensionsanstalterna, pensionsskyddscentralen och en besvärmyndighet som avses i denna lag alla uppgifter som behövs för verkställigheten av denna lag. Nämnda anstalter har rätt att i arbetslagarens böcker granska uppgifternas riktighet. Till den del arbetslagaren underlåter att sända in nämnda uppgifter eller gör detta senare än vad som närmare stadgas genom förordning, påförs arbetslagaren enligt uppskattning en till högst dubbelt belopp förhöjd försäkringspremie, om det inte finns särskilda skäl för att avstå från förhöjning. Pensions-

skyddscentralen ger vid behov närmare anvisningar om påförande av förhöjning och om avstående från sådan. Vad som ovan stadgas om arbetslagare gäller i tillämpliga delar även de myndigheter och inrättningar som beviljar förmåner som avses i 6 a och 7 b §§.

19 b §

Är en pensionsökande minderårig eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv söka pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har hand om honom, i egenskap av intressebevakare föra hans talan i ett ärende som gäller pension enligt denna lag.

Under de förutsättningar som stadgas i 1 mom. kan pensionsanstalten betala ut pension åt en nära anhörig till pensionstagaren eller åt en annan person.

Familjepension kan beviljas för viss tid, om utredning om förmansslätarens död inte kan företas, men det är sannolikt att förmansslätaren är död.

Om beloppet av ålders- eller familjepension eller sådan full invalidpension, vars storlek inte har fastställts med tillämpning av 6 a §, före förrättandet av samordning som avses i 8 § understiger 2,50 mark i månaden, har pensionsanstalten rätt att betala ut pensionen som ett engångsbelopp, som beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Den som fått engångsbetalning är därefter inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de arbetsförhållanden på basis av vilka pension som motsvarar engångsbetalningen skulle ha utbetalts. Har för viss tid beviljad invalidpension utbetalts som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans arbetsoförmåga fortgår efter utgången av nämnda vissa tid. Det ovan nämnda beloppet justeras årligen vid ingången av januari månad enligt det löneindextal som fastställs för tillämpning av 9 § 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft. Stadgandena i 5 b § 2 och 6—8 mom. tillämpas dock även på pensioner där

pensionsfallet har inträffat innan lagen har trätt i kraft.

Utan hinder av 2 mom. tillämpas 2 § 5 och 6 mom. på arbetsförhållanden som är gällande när lagen träder i kraft.

Om arbetsförhållandet för en arbetstagare som före den 1 januari 1994 har fyllt 54 men inte 62 år nämnda datum har fortgått i minst tio år, avslutas arbetsförhållandet enligt 2 § 5 mom. vid utgången av 1994.

På en arbetstagare, som har fyllt 55 år innan denna lag har trätt i kraft och som vid ikraftträdandet har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, tillämpas fortfarande 4 c § lagen om pension för arbetstagare sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft. När detta stadgande tillämpas, anses arbetstagaren ha rätt till dagpenning även under den självrisktid som avses i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och den 1 januari 1994.

Helsingfors den 28 juni 1993

Republikens President

Utan hinder av vad 4 e § 1 mom. stadgar om den nedre åldersgränsen för individuell förtidspension behåller en arbetstagare som är född 1939 eller tidigare rätten att få individuell förtidspension när han fyllt 55 år. Stadgandet i 4 e § 3 mom. tillämpas på förhandsbeslut som ges medan lagen är i kraft.

Lagens 7 § tillämpas på arbetsförhållanden som upphör den 1 januari 1994 eller därefter. Till den del tjänstgöringstid skall räknas före den 1 januari 1994 tillämpas dock 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare fortfarande sådant det lyder när denna lag träder i kraft.

Vid tillämpning av 7 b § beaktas inte förmåner som avses i 7 b § 1 mom. 2—4 punkten och som betalats för tiden före ikraftträdandet.

Det belopp som anges i 8 § 2 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1966 och det belopp som anges i 19 b § 4 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1978.

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) 1 § 1 mom., 4 a, 5 och 7 §§ samt 9 § 1 mom. 1 och 3 punkten,

dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 23 oktober 1992 (950/92), 4 a § ändrad genom lagar av den 26 juli 1985 och den 30 juni 1989 (667/85 och 606/89), 5 § ändrad genom lagar av den 28 juli 1978, den 17 december 1982 och den 8 augusti 1986 (594/78, 982/82 och 604/86) samt genom nämnda lag av den 26 juli 1985, 7 § ändrad genom lagar av den 14 juli 1969, den 18 juni 1971, den 12 juli och den 31 december 1985 samt den 27 mars 1991 (470/69, 501/71, 593 och 1121/85 samt 613/91) samt 9 § 1 mom. 1 punkten i lag av den 29 juni 1990 (600/90) och 3 punkten i nämnda lag av den 27 mars 1991, samt

fogas till lagen nya 5 b—5 d, 7 a, 7 b och 10 c §§ som följer:

1 §

För en arbetstagare som efter det år då han fyllt 13 år är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller, enligt vad som stadgas genom förordning, arbetar inom något annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag på det sätt som stadgas i 10 c §. Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller i övrigt i tillämpliga delar 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3 och 5 mom., 4 a—4 d och 4 f—4 n §§, 5 § 6 mom., 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a och 12 §§, 13 § 3 och 4 mom. samt 14, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 18, 19 a—19 d, 20, 21—21 b, 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare.

4 a §

Utan hinder av vad 4 § 2 mom. och 5 b § 1 mom. stadgar om erhållande av full invalidpension har en arbetstagare som har fyllt 58 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, fakto-

rer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

Ett villkor för beviljande av individuell förtidspension är att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än ett belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i ovan nämnda lag. Ett ytterligare villkor är att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension eller ålderspension i en pensionsålder som är lägre än 65 år enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Arbetstagaren har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 1 mom. och i 2 mom. sista meningen nämnda villkoren för pensionering. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som stadgas i 21 §. Förhandsbeslutet är bindande för pensionsanstalten, om därpå grundad ansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och

arbetstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Individuell förtidspension utbetalas tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension eller förhandsbeslut. Pensionen kan av undantagsskäl betalas retroaktivt, dock för högst ett år före den månad som följer efter den under vilken pensionen söktes.

Invalidpension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pensionen som stadgas i 1 mom. I övrigt gäller angående pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invalidpension.

5 §

Pensionens årliga belopp utgör 1,5 procent av det sammanlagda beloppet av de enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade löner, minskade med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare, som arbetstagaren har förtjänat sedan han fyllt 23 år och på basis av vilka försäkringspremie enligt denna lag har betalats, och räknat från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år 2,5 procent av det sammanlagda beloppet av dessa löner. Pensionens belopp är dock 1,5 procent till den del den till pension berättigande lönen fastställs på grundval av i 7 § 1 mom. avsedda arbetsförtjänster som motsvarar återstående tid eller på grundval av lön som beräknats med stöd av 7 b § 1 mom. för sådan tid för vilken arbetstagaren har uppburet heffektiv pension. Såsom ålderspensionsgrundande lön beaktas inte sådana löner som arbetstagaren har förtjänat under den månad då han fyllde 65 år och under de sex månader som föregick denna månad. För denna period beräknas såsom arbetstagarens inkomst per månad den i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade lön som han i medeltal förtjänat per månad under de tolv månader som föregick nämnda period, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift på det sätt som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Har arbetstagaren under något kalenderår förtjänat mindre än 200 mark i arbeten som avses i denna lag, beaktas under ett sådant år förtjänad lön dock inte såsom pensionsgrundande. Likaså lämnas sådana löner obeaktade som har förtjänats efter den månad under vilken arbetstagaren fyllde 65 år.

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Den fulla invalidpensionens belopp fastställs enligt 5 §. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 2 mom., är nedsatt med minst 3/5 åtminstone under ett år, eller som har rätt till invalidpension i form av individuell förtidspension. I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension, varvid dess belopp är hälften av full pension.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete och härvid förtjänar det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare eller mera, kan utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. individuell förtidspension utbetalas enligt samma belopp som delpension enligt 1 mom. Överstiger pensionstagarens förvärvsinkomster dock 3/5 av den pensionsgrundande lönen, utbetalas pensionen inte utan lämnas vilande.

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, och kan förändringen med beaktande även av den tid som redan har förflutit antas bli bestående under åtminstone ett år, justeras pensionens belopp på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av stadgandena i 4 d § lagen om pension för arbetstagare. Pensionen minskas dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalats och höjs inte för längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionstagarens justeringsansökan eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder. Invalidpension som har beviljats i form av delpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension räknat från ingången av månaden närmast efter den under vilken pensionstagaren har uppfyllt de villkor som stadgas i 4 a § 1 och 2 mom., dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan.

Indragen invalidpension kan betalas ut i form av delpension även för kortare tid än ett år. Delpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 4 i § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete, varav det enligt 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte

alls får utbetalas, ändrar pensionsanstalten pensionsbeloppet eller avbryter pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från den tidpunkt då pensionstagaren började förvärvsarbeta.

Då arbetet upphör eller minskar så att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension på ansökan utbetalas räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, dock högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren indras räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

5 c §

När ålders- och invalidpensionens storlek fastställs beaktas inte lönen för den tid för vilken arbetstagaren har rätt att uppbära sådan grundpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst (*heleffektiv pension*). När invalidpensionens storlek fastställs beaktas *inte heller lön som arbetstagaren har uppburet* i sådant arbetsförhållande vid vars början han redan hade den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsoförmågan. Det sistnämnda gäller dock inte lön som uppburits i ett arbetsförhållande som har börjat minst ett år före arbetsoförmågans inträde.

Om familjepension beviljas efter en sådan förmånslätare som vid sin död inte uppbar pension, anses vid tillämpningen av 1 mom., 7 § 1 mom. och 9 § 1 mom. 2 punkten dödsdagen som den dag då sjukdomen, lytet eller skadan började, om inte förmånstagaren visar annat.

5 d §

Vid tillämpning av stadgandena i 8 § lagen om pension för arbetstagare skall pension

enligt denna lag jämföras med pension som grundar sig på lagen om pension för arbetstagare. Vid valet av samordningsgrund skall beaktas den högsta på grundval av kalenderåret beräknade lön som berättigar till pension enligt denna lag, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller arbetstagarens genomsnittliga lön beräknad enligt 7 a §.

Har ett i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett annat arbets- eller tjänsteförhållande än ett sådant varom stadgas i denna lag eller annan än däri avsedd företagarverksamhet fortgått under ett sådant kalenderår eller i nämnda moment avsedd pension under minst tre på varandra följande sådana kalenderår då arbetstagaren i arbete som avses i denna lag har förtjänat minst 800 mark, sammanräknas för valet av samordningsgrund den lön som förtjänats i arbete som avses i denna lag med motsvarande pensionsgrundande lön eller arbetsinkomst eller pension enligt en annan ovan i detta moment avsedd lag, så som stadgas i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare. Härvid används såsom lön som uppburits i arbete som avses i denna lag genomsnittet per månad av de under ifrågavarande parallella kalenderår i dylikt arbete förtjänade faktiska löner. Innan genomsnittet räknas ut avdras från löner med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare.

7 §

Om arbetstagaren omedelbart före uppkomsten av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsoförmåga under 540 dagar i arbete som avses i denna lag har förtjänat minst 800 mark, beaktas såsom pensionsgrundande lön även den lön som han skulle ha förtjänat från arbetsoförmågans början till dess han uppnått pensionsåldern (*lön för återstående tid*). Har arbetstagaren på grund av samma pensionsfall även enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) rätt till heleffektiv invalidpension, skall såsom ovan nämnda gränobelopp anses 200 mark. Vid fastställandet av arbetslöshetspensionens belopp räknas ovan nämnda 540 dagar från den i 4 c § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedda dagen för arbetslöshetens begynnande.

Vid beräkandet av de 540 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då arbetstagararen

1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79),

2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90), statstjänstemannalagen (755/86), grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),

3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84); dock högst enligt det antal som motsvarar det i 26 § nämnda lag stadgade maximiantalet dagar för vilka kan betalas dagpenning avvägd enligt förtjänsten,

5) har fått rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, eller

6) har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63) under de tre senaste åren innan sådan arbetsförmåga som avses i denna lag började; med dessa dagar jämföras dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagararen hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven motsvarande ersättning för arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

Har arbetstagararen fått enligt förtjänsten avvägd dagpenning med stöd av 26 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan den tid av 540 dagar som avses i 1 och 2 mom. har förflutit sedan den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsförmågan uppkom, skall även lönen för den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande när invalidpensionen fastställs.

Lönen för den återstående tiden räknas såsom till invalidpension berättigande även i sådana fall där arbetstagararen under högst nio år omedelbart före uppkomsten av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsförmågan har haft ett barn som är yngre än tre år och som avses i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare och om den ovan avsedda perio-

den om 540 dagar har löpt ut under nämnda tid. Härvid förutsätts dock

1) att arbetstagararen på grund av detta barn har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92), och

2) lönen för den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande enligt 1—3 mom.

Vad som ovan stadgas beträffande återstående tid tillämpas endast om arbetstagararen har varit bosatt i Finland minst fem år innan han blev arbetsförmögen. Av särskilda skäl kan pensionsmyndigheten dock besluta att förutsättningen i fråga om boende inte skall tillämpas.

7 a §

Det årliga beloppet av lönen för återstående tid är detsamma som det enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade belopp, minskat med beloppet av arbetstagararnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare, för vilket på grundval av arbetstagararens arbetsförhållande i genomsnitt har betalats försäkringspremie enligt denna lag under de kalenderår då han i arbete som avses i denna lag har förtjänat minst det i 7 § 1 mom. nämnda gränobeloppet.

Har arbetstagararen inte under något kalenderår förtjänat minst det i 7 § 1 mom. nämnda gränobeloppet, uppgår det årliga beloppet till samma belopp som nämnda gränobelopp. Om arbetstagararen inte har rätt till återstående tid på grundval av något annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, skall det i 1 mom. nämnda beloppet utökas med de arbetsförtjänster som har intjänats för däri angivna kalenderår och som har beräknats enligt de till pension enligt lagen om pension för arbetstagare berättigande tiderna och motsvarande pensionsgrundande löner.

Löner som arbetstagararen förtjänat innan han fyllde 23 år beaktas endast till den del de har förtjänats under det kalenderår då den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsförmågan har uppkommit eller under vilket den i 7 § 1 mom. avsedda tid av 540 dagar har löpt ut eller under de tre kalenderåren omedelbart före förstnämnda år.

Vid beräkningen av det i 1 mom. angivna beloppet för vilket i genomsnitt har betalats

försäkringspremie, beaktas inte den tid för vilken arbetstagaren före pensionsfallsåret har uppburit i 7 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd förmån som berättigar till arbetspensionstillägg.

Om beräkningen av det belopp som avses i denna paragraf stadgas närmare genom förordning.

7 b §

Skall till en arbetstagare som har uppburit enligt 7 och 7 a §§ beräknad invalidpension senare betalas ny invalidpension eller ålderspension, räknas såsom till pension berättigande lön även den lön som han skulle ha fått enligt nämnda stadganden, beräknad enligt den tid för vilken han efter det han fyllt 23 år har uppburit förstnämnda invalidpension.

Om till en arbetstagare som har uppburit enligt 7 och 7 a §§ fastställd invalidpension senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Fastställs heffektiv pension som avses i 5 c § 1 mom. och som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagareverksamhet, på grund av ny arbetsoförmåga enligt samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas inte det arbets- eller tjänsteförhållande eller den företagareverksamhet som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde såsom till pension berättigande.

Har arbetstagaren på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet blivit berättigad till heffektiv pension som avses i 5 c § 1 mom., beaktas lön som han har förtjänat innan nämnda arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet började inte vid avgörande av huruvida hans arbetsförtjänst har överstigit det i 7 § 1 mom. nämnda gränobeloppet.

En arbetstagare som har fyllt 55 år anses dock inte ha förvärvat sådan i 4 mom. avedd rätt till heffektiv pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande genom vilket arbetstagaren har sysselsatts enligt 18 § 3 mom. sysselsättningslagen (275/87) eller, ifall det är fråga om någon annan arbetsgivare än staten eller en kommun, enligt motsvarande förfaran-

de (*garanterat arbete*), och den pensionsgrundande lönen i detta arbetsförhållande är mindre än motsvarande lön som har uträknats på grundval av det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet. Om arbetstagaren inte har förlorat sin rätt till återstående tid på grundval av ett tidigare arbets- eller tjänsteförhållande vid den tidpunkt då hans garanterade arbete började, anses han inte vid tillämpningen av detta moment till följd av det garanterade arbetet ha förlorat sin rätt till återstående tid från det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet.

Beviljas en arbetstagare som fått i denna lag avsedd rehabiliteringspenning invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat inom två år efter det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

Om intjänandet av det i 7 § 1 mom. avsedda gränobeloppet har förhindrat fastställande av heffektiv invalidpension på grundval av ett arbetsförhållande som omfattas av lagen om pension för arbetstagare eller företagareverksamhet som omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare (468/69), och om den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbetsförhållande eller företagareverksamhet omräknad till årsinkomst överstiger det årliga beloppet av den lön som avses i 1 mom., ersätts denna med nämnda lön eller arbetsinkomst omräknad till årsinkomst.

9 §

För det i denna lag stadgade pensionsskyddet svara de i 2 § avsedda pensionsanstalterna, såframt de icke annorlunda överenskommit, på följande sätt:

1) för ålderspension till en arbetstagare som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar varje pensionsanstalt, till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar det enligt de allmänna grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet beräknade pensionsansvaret; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att ut-

vidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på lön som avses i 7 § 1 mom;

3) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 punkten liksom även för pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare stadgar; samt

10 c §

Arbetstagarnas pensionsavgift utgör en sådan andel av de i 10 § 1 mom. avsedda lönerna som är lika stor som den pensionsavgiftsprocent om vilken stadgas i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Arbetsgivaren innehåller i samband med

lönebetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares lön som avses i 1 mom.

Arbetsgivaren svarar inför pensionsanstalten även för arbetstagarnas pensionsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft. Lagens 5 b § tillämpas dock även på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat innan lagen har trätt i kraft.

På en arbetstagare, som har fyllt 55 år innan denna lag trätt i kraft och som då lagen träder i kraft har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, tillämpas fortfarande 4 c § lagen om pension för arbetstagare sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft. När stadgandet tillämpas, anses arbetstagaren ha rätt till dagpenning även under den självrisktid som avses i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och den 1 januari 1994.

Utän hinder av vad 4 a § stadgar om den nedre åldersgränsen för individuell förtidspension behåller en arbetstagare som är född 1939 eller tidigare rätten att få individuell förtidspension när han fyllt 55 år. Denna lags 4 a § 3 mom. tillämpas på förhandsbeslut som ges medan lagen är i kraft.

Stadgandena i 5 § 1 mom. i denna lag tillämpas från och med den 1 januari 1994. Till den del sådan tid som avses i momentet skall räknas före den 1 januari 1994, tillämpas dock 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden sådant det lyder när denna lag träder i kraft.

De belopp som anges i 5 § 2 mom., 5 d § 2 mom. och 7 § 1 mom. motsvarar det löneindex som fastställts för 1962.

Helsingfors den 28 juni 1993

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1985 om pension för vissa konstnärer och redaktörer i
arbetsförhållande (662/85) 2 § 1 mom., 4 § 1 mom., 5 § 1 mom. och 6 § samt
fogas till lagen en ny 7 a § som följer:

2 §

För arbetstagare som berörs av denna lag skall arbetsgivaren enligt den bekosta pensionskydd för ålderdom, invaliditet och arbetslöshet samt för de anhöriga till en sådan arbetstagare familjepensionsskydd. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag så som stadgas i 7 a §.

4 §

Såsom till pension berättigande tid räknas varje kalenderår för vilket arbetstagaren har uppburit sådan inkomst som enligt 3 § 2 mom. berättigar till pension, dock med iakttagande av tillämpliga delar av vad som stadgas i 6 § 1 mom. och 6 a—6 c §§ lagen om pension för arbetstagare.

5 §

Beloppet av pension enligt denna lag uträknas per kalenderår för den till pension berättigande tid som fastställts enligt 4 § ovan, på den enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsförtjänst, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare, som arbetstagaren haft under ifrågavarande år och som legat till grund för de försäkringspremier som erlagts enligt denna lag.

6 §

Vid tillämpning av 8 § lagen om pension för arbetstagare skall pension enligt denna lag jämföras med pension som grundar sig på lagen om pension för arbetstagare och den arbetsförtjänst som berättigar till pension enligt denna lag beaktas vid valet av den i nämnda stadganden förutsatta högsta pensionsgrundande lönen. Härvid bestäms denna arbetsförtjänst på basis av den högsta i denna lag angivna arbetsförtjänsten, uträknad per kalenderår och minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Har ett i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnt, annat än i denna lag avsett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan än i denna lag avsedd företagarverksamhet fortgått under ett sådant kalenderår eller i nämnda moment angiven pension fortgått under minst tre på varandra följande sådana kalenderår, då arbetstagarens i denna lag angivna arbetsförtjänst har uppgått till minst det i 3 § 2 mom. stadgade beloppet, sammanräknas för bestämmande av samordningsgrunden de i denna lag angivna arbetsförtjänsterna med motsvarande i detta moment nämnd, i annan lag avsedd pensionslön eller arbetsförtjänst eller pension så som stadgas i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare. Härvid används som i denna lag angiven arbetsförtjänst genomsnittet av arbetsförtjänsten per månad i arbete av detta slag under kalenderåren i fråga. Innan genom-

snittet uträknas avdras från arbetsförtjänsten beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 § 5—7 mom. lagen om pension för arbetstagare.

7 a §

Arbetstagarnas pensionsavgift utgör en andel av de i 7 § 1 mom. avsedda lönerna som är lika stor som den pensionsavgiftsprocent om vilken stadgas i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Helsingfors den 28 juni 1993

Arbetsgivaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares lön som avses i 1 mom.

Arbetsgivaren svarar inför pensionsanstalten även för arbetstagarnas pensionsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft.

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69) 5 § 3 mom.
sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (669/85),
ändras 1 § 3 mom. 3 och 4 punkten, 6 §, 7 § 2 och 4 mom. samt 17 § 1 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 3 mom. 3 och 4 punkten i lag av den 28 juli 1978 (596/78),
6 § i lag av den 12 juli 1985 (597/85), 7 § 2 mom. och 17 § 1 mom. i lag av den 8 augusti 1986
(606/86) samt 7 § 4 mom. i lag av den 29 december 1988 (1326/88), samt
fogas till 1 § 3 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 28 juli 1978, en ny 5 punkt och till
lagen en ny 7 a § som följer:

1 §

Denna lag gäller likväl icke:

3) förvärvsarbete, på grund av vilket företagaren har rätt till pension enligt annan lag eller offentlig pensionsstadga;

4) företagareverksamhet under den tid för vilken företagaren är berättigad till heffektiv pension enligt 6 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare; inte heller

5) företagareverksamhet som har börjat eller fortgått efter att företagaren har avgått med förtida ålderspension enligt denna lag eller har fyllt 65 år.

6 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagareverksamheten efter att denna lag har trätt i kraft har fortgått innan företagaren uppnår pensionsåldern, varvid dock i tillämpliga delar skall iaktas 6 § 1 mom. och 6 a—6 c §§ lagen om pension för arbetstagare.

7 §

När försäkringen börjar fastställer pensions-

anstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av vad som stadgas i denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den i 5 § 1 mom. nämnda genomsnittliga arbetsinkomsten.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Här för företagaren fastställts arbetsinkomst för tiden efter det att han har fyllt 23 år, skall vid fastställandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten inte beaktas arbetsinkomsterna före nämnda ålder och inte heller motsvarande tid.

7 a §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om företagaren har fått rehabiliteringspenning enligt de lagar, det

pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket företagaren första gången har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller för det nämnda kalenderåret,

3) för ett kalenderår under vilket företagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte företagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) till minst det gränslöpp som avses i 5 § 1 mom. i nämnda lag, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att pensionens belopp multipliceras med det antal

månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (*förmånsmånader*), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det företaget har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka företaget har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

17 §

Om inte annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 § 2 mom., 3 § 1, 3 och 4 mom., 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 2—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a och 7 c—10 §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 13, 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft.

Vid tillämpning av 7 a § beaktas inte i 7 a § 1 mom. avsedda förmåner som har betalats för tiden före ikraftträdandet.

Helsingfors den 28 juni 1993

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69) 6 § 3 mom., 8 g § 4 mom. och 8 i § 4 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 6 § 3 mom. i lag av den 26 juli 1985 (668/85), 8 g § 4 mom. i lag av den 20 december 1991 (1599/91) och 8 i § 4 mom. i lag av den 29 december 1989 (1312/89), ändras 1 § 3 mom., 7 § och 19 § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 3 mom. ändrad genom lag av den 28 juli 1978 (595/78) och genom nämnda lag av den 29 december 1989, 7 § i lag av den 12 juli 1985 (596/85) och 19 § 1 mom. i lag av den 8 augusti 1986 (605/86), samt

fogas till lagen en ny 8 k § som följer:

1 §

Denna lag gäller dock inte

1) lantbruksföretagare som inte har fyllt 18 år eller verksamhet efter att lantbruksföretagaren har uppnått nämnda ålder inte har fortgått minst fyra månader utan avbrott,

2) lantbruksföretagare vars arbetsinkomst enligt 8 och 8 a—8 h §§ uppskattad enligt nämnda paragrafer inte motsvarar en årsinkomst av minst 500 mark,

3) lantbruksföretagarverksamhet under den tid för vilken lantbruksföretagaren är berättigad till heffektiv pension enligt 6 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller

4) lantbruksföretagarverksamhet som har börjat eller fortgått efter att lantbruksföretagaren har avgått med förtida ålderspension enligt denna lag eller fyllt 65 år.

fortgått innan lantbruksföretagaren uppnår pensionsåldern, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 6 § 1 mom. och 6 a—6 c §§ lagen om pension för arbetstagare.

8 k §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om lantbruksföretagaren har fått rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket lantbruksföretagaren första gången har varit i

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagarverksamheten efter att denna lag har trätt i kraft har

tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagareverksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller för det nämnda kalenderåret,

3) för ett kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagareverksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte lantbruksföretagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 1 mom. i nämnda lag, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (*förmånsmånader*), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det lantbruksföretagaren har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla

månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar, för vilka lantbruksföretagaren har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

19 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 2—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a och 7 c—9 a §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 13, 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft.

Det belopp som anges i 1 § 3 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar det löneindex tal som fastställts för 1970.

Vid tillämpning av 8 k § beaktas inte i 8 k § 1 mom. avsedda förmåner som har betalats för tiden före ikraftträdandet.

Helsingfors den 28 juni 1993

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag om ändring av folkpensionslagen

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 20 § 2 och 3 mom., 31 a § 1 mom., 39 § 6 mom. och 43 a § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 20 § 2 mom., 31 a § 1 mom. och 39 § 6 mom. i lag av den 18 januari 1985 (53/85), 20 § 3 mom. i lag av den 31 december 1985 (1129/85) och 43 a § 1 mom. i lag av den 21 januari 1983 (99/83), samt

ändras 20 § 1 mom. 2 punkten, 22 a §, 22 c § 1 mom., 26 § 1 mom. 2 punkten och 7 mom., 31 § 2 mom. och 39 a § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 20 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 26 juli 1985 (670/85), 22 a § ändrad genom sistnämnda lag samt genom lagar av den 8 februari och den 27 mars 1991 (214 och 619/91), 22 c § 1 mom. i nämnda lag av den 18 januari 1985, 26 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 5 februari 1982 (103/82) och 7 mom. i lag av den 8 augusti 1986 (594/86), 31 § 2 mom. i lag av den 28 juli 1989 (738/89) och 39 a § 1 mom. i nämnda lag av den 8 februari 1991, som följer:

20 §

I folkpension betalas

2) invaliditetspension i fall som avses i 22 § till en arbetsoförmögen försäkrad som inte har fyllt 65 år eller invaliditetspension i form av individuell förtidspension i fall som avses i 22 a § till försäkrad som har fyllt 58 men inte 65 år; eller

22 a §

Utan hinder av 22 § har en försäkrad som fyllt 58 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, var-

aktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans förvärvsinkomst kan uppskattas understiga 689,58 mk per månad. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast 360 dagar före begynnelse-tidpunkten för den arbetsoförmåga som berättigar till individuell förtidspension eller partiell pension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas inte de dagar då den försäkrade

1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79),

2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90),

statstjänstemannalagen (755/86), grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),

3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), dock högst till ett antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumantalet dagar för vilka kan betalas dagpenning avvägd enligt förtjänsten,

5) under de tre senaste åren innan arbetsoförmåga som avses i denna paragraf började har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63); obeaktande lämnas även de dagar för vilka dagpenning skulle ha betalats, om inte den försäkrade hade fått i 27 § 1 mom. sistnämnda lag angiven motsvarande ersättning för arbetsoförmåga på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada enligt någon annan lag, eller

6) har fått rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen.

Med avvikelser från vad som i 1 mom. tredje meningen stadgas om tiden mellan tidpunkten när arbetet upphörde eller förvärvsinkomsten minskade och begynnelsetidpunkten för den arbetsoförmåga som berättigar till individuell förtidspension, bevarar den försäkrade rätten till individuell förtidspension, om han har fått dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av 26 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de 360 dagar som avses i 1 mom. har förflutit sedan arbetet upphörde eller förvärvsinkomsten minskade.

Individuell förtidspension beviljas tills vidare. Angående individuell förtidspension gäller i övrigt i tillämpliga delar vad denna lag stadgar om invaliditetspension med undantag av 39 § 1, 3 och 4 mom.

Den försäkrade har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 1 mom. första, tredje och fjärde meningerna nämnda villkoren för pension. Ändring i förhandsbeslutet får sökas så som stadgas i 73 §. Förhandsbeslutet är bindande för pensionsanstalten, om därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Om pensionstagaren börjar förvärvsarbeta

och hans förvärvsinkomst är minst lika stor som det i 1 mom. nämnda beloppet, betalas till honom individuell förtidspension, fronttillägg som avses i 9 § lagen om frontmannapension och extra fronttillägg som avses i 9 a § i samma lag enligt halva det belopp som han fått. Det bostadsbidrag som med stöd av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) betalas till personer som uppbär förtidspension halveras dock inte. Individuell förtidspension utbetalas inte alls, utan lämnas vilande om förvärvsinkomsten är större än $\frac{3}{5}$ av den pensionsgrundande lön eller den arbetsinkomst som fastställs enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Vilande individuell förtidspension börjar på ansökan utbetalas då arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat. Pensionen betalas till fullt eller halvt belopp räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pension dock betalas retroaktivt för högst ett år före pensionsansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av den försäkrade indras räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att pensionen upphör då fem år har förflutit sedan pensionen avbröts.

Under den tid pensionen är vilande betraktas den försäkrade inte som pensionstagare.

Vad som i denna lag stadgas om försäkrad som har konstaterats vara arbetsoförmögen tillämpas på motsvarande sätt på försäkrad som har konstaterats uppfylla villkoren för individuell förtidspension.

Det belopp som avses i 1 mom. justeras per kalenderår på grund av de förändringar som inträffat i den allmänna lönenivån i landet enligt det löneindexet som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

22 c §

Berättigad till arbetslöshetspension enligt 20 § 1 mom. 3 punkten är en långvarigt arbetslös försäkrad, förutsatt att

1) han har rätt till sådan arbetslöshetspension enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare till vilken

ansluter sig återstående tid eller motsvarande arbetsförtjänst som avses i de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i paragrafen,

2) han uppfyller de villkor beträffande tiden i arbete som gäller arbetslöshetspension och om vilka föreskrivs i de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

3) han företer ett av Arbetskraftsmyndighet utfärdat intyg över att han är arbetslös arbets sökande hos Arbetskraftsbyrån och att honom inte kan anvisas sådant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och

4) han företer ett av Arbetslöshetskassan utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 eller 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten eller ett av Folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han har uppburit grunddagpenning fram till den tidpunkt från vilken han med stöd av nämnda lagrum inte längre har rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten.

26 §

Vid fastställande av tilläggsdel beaktas till den försäkrade varaktigt utgående

2) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen;

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 7 mom. beaktas vid fastställande av tilläggsdel den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

31 §

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkänt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att pensionen på nytt skall utbetalas. Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid. Pensionen kan också beviljas i form av individuell förtidspension på grund av sådan arbets-

oförmåga som har börjat inom två år efter att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast 360 dagar före begynnelse tidpunkten för den tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om 360 dagar skall 22 a § beaktas.

39 a §

Individuell förtidspension betalas tidigast från ingången av månaden efter pensionsansökan eller ansökan om förhandsbeslut. Av undantagsskäl kan pensionen dock betalas retroaktivt för högst ett år före ansökan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagens 39 a § 1 mom. tillämpas på sådana fall där förutsättningarna för individuell förtidspension uppfylls den 1 januari 1994 eller därefter. Stadgandena i 22 a § 1 mom. 2 och 3 punkten samt 2 och 4 mom. och 31 § 2 mom. tillämpas på fall när ansökan har lämnats in efter att lagen har trätt i kraft.

Stadgandena i 22 a § 1 mom. andra meningen och 5—8 mom. tillämpas också på de fall där pensionen har börjat innan denna lag har trätt i kraft.

Utän hinder av vad 20 och 22 a §§ stadgar om den nedre åldersgränsen för individuell förtidspension, har en försäkrad som är född 1939 eller tidigare rätt till denna pension enligt den nedre åldersgräns som är gällande när denna lag träder i kraft.

På en försäkrad, som har fyllt 55 år innan denna lag har trätt i kraft och som vid ikraftträdandet har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, tillämpas fortfarande 22 c § 1 mom. och 39 § 6 mom. folkpensionslagen sådana dessa lagrum lyder när denna lag träder i kraft. Vid tillämpning av detta stadgande anses den försäkrade ha rätt till arbetslöshetsdagpenning för den självrisktid som avses i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och den 1 januari 1994. Arbetslöshetspension kan beviljas enligt nämnda stadganden även om den försäkrade beviljas i någon arbetspensionslag avsedd arbetslöshetspension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag har trätt i kraft.

En i 26 § 1 mom. 2 punkten nämnd förmån som grundar sig på frivillig olycksfallsförsäk-

ring enligt olika lagar beaktas som inkomst i tilläggsdelen, om förmånen har börjat den 1 januari 1994 eller senare.

Det i 22 a § stadgade beloppet motsvarar det löneindextal som för 1985 har fastställts enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Helsingfors den 28 juni 1993

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av 4 och 23 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) 23 § 3 mom. och
fogas till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 28 december 1990 (1367/90), ett
nytt 3 mom. som följer:

4 §

Rätt till arbetslöshetsdagpenning

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. är
den som får delinvalidpension berättigad till
arbetslöshetsdagpenning, även om han inte
söker heltidsarbete.

23 §

*Beloppet av den enligt förtjänsten avvägda
dagpenningen*

Den enligt förtjänsten avvägda dagpenningen

Helsingfors den 28 juni 1993

beräknas utgående från vederbörandes stadig-
varande lön eller, om löneinkomsten har varit
säsongbetonad eller oregelbunden, på det per
månad beräknade beloppet av årsinkomsten.
Dagpenningen för den som får delinvalidpen-
sion och som utfört deltidsarbete beräknas
dock utgående från den kalkylerade lönen i
heltidsarbete för det arbete som han har utfört.
Genom förordning stadgas närmare om fast-
ställande av den lön som ligger till grund för
den enligt förtjänsten avvägda dagpenningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av 2 § lagen om beaktande i undantagsfall av garanterat arbete i arbetspensionsskyddet

Given i Helsingfors den 28 juni 1993

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 1 mom. lagen den 8 mars 1991 om beaktande i undantagsfall av garanterat arbete
i arbetspensionsskyddet (476/91) som följer:

2 §
Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991, dock
så att den tillämpas från och med den 1 januari
1991. Lagen gäller till och med den 31 decem-
ber 1993. Den tillämpas på pension i fråga om

vilken pensionsfallet har inträffat under till-
lämpningstiden för lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1993.

Helsingfors den 28 juni 1993

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister